

Jak se vyhnout placení pokut aneb „žádný konec výmluv na osobu blízkou!“

Druhé, aktualizované vydání 2014

UPOZORNĚNÍ!

Obsah brožury již není plně aktuální a platný.

V případě zájmu o řešení přestupků a pokut navštivte web www.nezaplatim.cz

Doplněno 1. 1. 2019

Jak se vyhnout placení pokut aneb „žádný konec výmluv na osobu blízkou!“

Vypracováno podle zákonů a poznatků platných v červenci 2014.

Druhé, aktualizované vydání.

Zaměřeno na fyzické, nikoliv právnické osoby.

Autor neručí za účinnost zveřejněných postupů, za úplnost a správnost právních výkladů, nikoho nenabádá k protiprávnímu jednání ani nenese zodpovědnost za případné důsledky vyplývající z aplikace tohoto manuálu v praxi.

Erik Sedláček © 2014

Obsah

Úvod.....	4
Výběr z nejdůležitějších zákonných ustanovení	
Zákon č. 361/2000 Sb., o silničním provozu.....	6
Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích	11
Zahájení věci	13
Ignorovat nebo neignorovat výzvu?	14
Sdělení údajů o totožnosti řidiče vozidla v době spáchání přestupku.....	15
Jaký postup je nefunkční	23
Důležité informace	24
Další možné postupy	26
Shrnutí	29
Tematické články:	
<i>Jak úředníci pohřbili osobu blízkou</i> – Jiří Červenka.....	30
<i>Je libo pokutičku se slevou?</i> – D-FENS	35
<i>Osoba blízká nekončí</i> – JUDr. Tomáš Beran	40
<i>Právo nevypovídat a dosavadní praxe od 13.1.2013</i> – JUDr. Tomáš Beran	43
<i>Sprdel status report</i> – D-FENS	45
<i>Nad metodikou Ministerstva dopravy</i> – JUDr. Tomáš Beran	49
<i>Sprdel status report 2014</i> – D-FENS	51
<i>Doručení fikcí – zbraň proti správnímu deliktu provozovatele vozidla?</i> – D-FENS	56

Úvod

Když mi někdy v první polovině roku 2013 začaly chodit „výzvy provozovateli vozidla k uhrazení určené částky“, pustil jsem se do hledání rad a návodů, jak se s touto nepříjemností vypořádat. Jelikož se však jednalo o novinku platnou od ledna 2013, praktických informací bylo k nalezení jen velmi málo, a to ještě ve značně roztrášené podobě. Také existovala spousta spekulací ohledně výkladu zákona a možná řešení se teprve rodila. Vzhledem k poměrně bohatým zkušenostem s problematikou správního řízení – byť mimo oblast dopravy – jsem se nakonec rozhodl, že pokud žádný manuál neexistuje, napíšu ho sám. Tak se v červenci 2013 zrodila brožurka s pracovním názvem „Jak se vyhnout placení pokut aneb žádný konec výmluv na osobu blízkou!“

Od té doby již uplynul rok a ačkoliv k dané problematice stále neexistuje prakticky žádná judikatura, vykristalizovaly některé poměrně účinné metody, jak se s tzv. „objektivní odpovědností provozovatele vozidla“ vypořádat. Vesměs se potvrdily předpoklady předvídané již v prvním vydání brožury, místy však bylo nutno přistoupit k jistým modifikacím a objevily se i některé nové metody. Proto je na místě brožurku aktualizovat.

Během zmíněného roku mi prošlo rukama zhruba 30 správních řízení a o desítkách dalších mám bezprostřední informace. Ačkoliv je to stále relativně malý vzorek, dovoluje vyvození určitých obecných závěrů ohledně postupu úřadů a účinné obrany ze strany provozovatele vozidla.

Původně jsem si pohrával s myšlenkou vylíčit možnou taktiku poměrně dopodrobna, ale nakonec jsem tuto variantu zavrhl. Důvody jsou dva. Jednak člověk zcela nedotčený jednáním s úřady pravděpodobně nebude bez kvalifikované pomoci schopen účinně se hájit ani s pomocí sebelepšího manuálu, jelikož každé správní řízení je originál a vyžaduje provádění postupů šitých na míru daným okolnostem a skutečnostem – žádný univerzální návod nebo šablonu zkrátka sestavit nelze. Zadruhé jsem se přesvědčil, že tyto materiály poměrně podrobně studuje i „nepřítel“, když jsem nedávno v rozhodnutí Krajského úřadu Moravskoslezského kraje viděl, že mnou vypracovaný manuál přímo citují. A radit správním orgánům, jak správně napsat rozhodnutí tak, aby se nedalo účinně napadnout v odvolání, je skutečně to poslední, o co mi jde ☺ Zaměřím se tedy pouze na problematické body, které jsou jaksi inherentně zabudovány v samotném zákoně a na elementární postupy, které z těchto bodů vyplývají a pro správní orgány jsou v případném řízení jen velmi obtížně řešitelné. Pokud někdo potřebuje pomoc v konkrétním řízení, odkazují ho na osoby a projekty, které se poradenství přímo věnují (např. weby <http://www.30kmh.cz>, <http://www.osbid.cz> apod.).

Podotýkám, že v této brožuře (navzdory názvu) neřeším obecnou problematiku přestupků, ale pouze tu část dopravních přestupků, u nichž hrozí zahájení řízení o správním deliktu provozovatele vozidla podle § 125f odst. 1 zákona o silničním provozu na základě toho, že provozovatel vozidla v rozporu s ust. § 10 odst. 3 tohoto zákona *nezajistil, aby při užití vozidla na pozemní komunikaci byly dodržovány povinnosti řidiče a pravidla provozu na pozemních komunikacích* (jedná se tedy typicky o překročení rychlosti zaznamenané radarem s kamerou, průjezd na červenou nebo o nedovolené parkování, kterému předchází výzva k uhrazení určené částky).

Do značné míry vypouštím teoretickou část z prvního vydání, zabývající se samotným vznikem „objektivní odpovědnosti provozovatele vozidla“ a obecnými úvahami na toto téma.

Pokud tato problematika čtenáře zajímá hlouběji, odkazuji ho na zmíněné první vydání.¹ Tentokrát se již budu věnovat pouze zcela konkrétním, faktickým záležitostem souvisejícím se správním deliktem. Nijak jsem nezkrátil kapitolu tematické články – ta byla naopak rozšířena o čtyři nové příspěvky.

V žádném případě si nenárokují neomylnost nebo definitivní pravdivost mnou předkládaných tezí. Jistě jsem něco přehlédl, nedomyslel apod. Vesměs se jedná pouze o mé výklady či názory, eventuelně o obecné výklady či názory komunity „aktivistů“, která se bojí se „SprDel“, jak byl správní delikt provozovatele vozidla pokřtěn, intenzivně věnuje. Mnoho věcí definitivně stanoví až judikatura, na kterou doposud čekáme. Přesto předložené závěry a postupy pokládám za zcela dostačující k tomu, aby s jejich pomocí průměrně zdatný jedinec dokázal správnímu orgánu řádně zkomplikovat situaci.

Případné připomínky či návrhy můžete psát na e-mail Stop.SprDel[zavináč]yandex.com.

V manuálu jsou používány následující zkratky:

SprDel – správní delikt provozovatele vozidla

SprŘ – zákon č. 500/2004 Sb., správní řád

ZoP – zákon č. 200/1999 Sb., o přestupcích

ZoSP – zákon č. 361/2000 Sb., o silničním provozu

¹ Ke stažení např. na adrese:

http://www.vzdelavaci-institut.info/?q=system/files/Jak_se_vyhnout_placeni_pokut.pdf

Výběr z nejdůležitějších zákonných ustanovení

Zákon č. 361/2000 Sb., o silničním provozu

§ 10

Povinnosti provozovatele vozidla

§ 10 odst. 1: **Provozovatel vozidla nesmí**

- a) přikázat ani dovolit, aby bylo v provozu na pozemních komunikacích užito vozidlo, které nesplňuje podmínky stanovené zvláštním právním předpisem,² pokud nejde o přípojný podvozek (vozidlo) k záchrannému vozidlu Horské služby podle § 5 odst. 3,
- b) svěřit řízení vozidla osobě, která nesplňuje podmínky § 3 odst. 2,³
- c) svěřit řízení motorového vozidla osobě, která nesplňuje podmínky podle § 3 odst. 3,⁴
- d) **přikázat nebo svěřit samostatné řízení vozidla osobě, o které nezná údaje potřebné k určení její totožnosti.**

§ 10 odst. 3: **Provozovatel vozidla zajistí, aby při užití vozidla na pozemní komunikaci byly dodržovány povinnosti řidiče a pravidla provozu na pozemních komunikacích stanovená tímto zákonem.**

§ 10 odst. 4: **Provozovatel vozidla a osoba, které provozovatel svěřil vozidlo, s výjimkou, kdy provozovatelem vozidla je zpravodajská služba, jsou povinni na výzvu policie, krajského úřadu nebo obecního úřadu obce s rozšířenou působností sdělit skutečnosti potřebné k určení totožnosti řidiče vozidla podezřelého z porušení ustanovení tohoto zákona; tímto ustanovením není dotčeno ustanovení zvláštního právního předpisu.⁵**

§ 125c

Přestupky

§ 125c odst. 1: **Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že v provozu na pozemních komunikacích**

- a) řídí vozidlo,

² Zákon č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích a o změně zákona č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla), ve znění zákona č. 307/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

³ Řídit vozidlo nebo jet na zvířeti může pouze osoba, která je dostatečně tělesně a duševně způsobilá k řízení vozidla nebo jízdě na zvířeti a v potřebném rozsahu ovládá řízení vozidla nebo jízdu na zvířeti a předpisy o provozu na pozemních komunikacích.

⁴ **Řídit motorové vozidlo může pouze a) osoba, která je držitelem řidičského oprávnění pro příslušnou skupinu motorových vozidel** (dále jen „skupina vozidel“) uděleného Českou republikou, státem, který je členským státem Evropské unie nebo smluvní stranou Dohody o Evropském hospodářském prostoru (dále jen „jiný členský stát“), nebo jiným státem podle mezinárodní smlouvy, kterou je Česká republika vázána a která upravuje oblast silničního provozu.

⁵ § 60 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů – podávání vysvětlení.

1. na němž v rozporu s jiným právním předpisem⁶ není umístěna tabulka státní poznávací značky (dále jen „registrační značka“) nebo je umístěna tabulka registrační značky, která nebyla vozidlu přidělena,
 2. jehož tabulka registrační značky je zakryta, nečitelná nebo upravena anebo umístěna tak, že je znemožněna nebo podstatně ztížena její čitelnost, nebo
 3. které je technicky nezpůsobilé k provozu na pozemních komunikacích⁷ tak závažným způsobem, že bezprostředně ohrožuje ostatní účastníky provozu na pozemních komunikacích,
- b) v rozporu s § 5 odst. 2 písm. b) řídí vozidlo nebo jede na zvířeti bezprostředně po požití alkoholického nápoje nebo po užití jiné návykové látky nebo v takové době po požití alkoholického nápoje nebo užití jiné návykové látky, po kterou je ještě pod jejich vlivem,
- c) řídí vozidlo nebo jede na zvířeti ve stavu vylučujícím způsobilost, který si přivodila požitím alkoholického nápoje nebo užitím jiné návykové látky,
- d) se přes výzvu podle § 5 odst. 1 písm. f) a g) odmítne podrobit vyšetření, zda při řízení vozidla nebo jízdě na zvířeti nebyla ovlivněna alkoholem nebo jinou návykovou látkou, ačkoliv takové vyšetření není spojeno s nebezpečím pro její zdraví,
- e) řídí motorové vozidlo a
1. v rozporu s § 3 odst. 3 písm. a) není držitelem příslušného řidičského oprávnění podle § 81,
 2. byl jí zadržen řidičský průkaz podle § 118b odst. 1,
 3. není držitelem platného průkazu profesní způsobilosti řidiče⁸ nebo záznamu o profesní způsobilosti řidiče v řidičském průkazu,
 4. není držitelem platného posudku o zdravotní způsobilosti, nebo
 5. pozbyla jako řidič, který je držitelem řidičského průkazu Evropské unie, řidičského průkazu vydaného cizím státem nebo mezinárodního řidičského průkazu vydaného cizím státem, právo k řízení motorového vozidla na území České republiky podle § 123c odst. 7,
- f) **při řízení vozidla**
1. v rozporu s § 7 odst. 1 písm. c) drží v ruce nebo jiným způsobem telefonní přístroj nebo jiné hovorové nebo záznamové zařízení,
 2. **překročí nejvyšší dovolenou rychlost v obci o 40 km.h-1 a více nebo mimo obec o 50 km.h-1 a více,**
 3. **překročí nejvyšší dovolenou rychlost v obci o 20 km.h-1 a více nebo mimo obec o 30 km.h-1 a více,**
 4. **překročí nejvyšší dovolenou rychlost v obci o méně než 20 km.h-1 nebo mimo obec o méně než 30 km.h-1,**
 5. **v rozporu s § 4 písm. b) a c) nezastaví vozidlo na signál, který jí přikazuje zastavit vozidlo** nebo na pokyn „Stůj“ daný při řízení nebo usměrňování provozu na pozemních komunikacích osobou k tomu oprávněnou,
 6. v rozporu s § 5 odst. 2 písm. f) neumožní chodci na přechodu pro chodce nerušené a bezpečné přejítí vozovky nebo nezastaví vozidlo před přechodem pro chodce v případech, kdy je povinna tak učinit, nebo ohrozí chodce přecházejícího pozemní komu-

⁶ Zákon č. 56/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

⁷ § 37 zákona č. 56/2001 Sb.

⁸ Zákon č. 247/2000 Sb., o získávání a zdokonalování odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

- nikaci, na kterou odbočuje, nebo v rozporu s § 5 odst. 2 písm. g) ohrozí chodce při odbočování na místo ležící mimo pozemní komunikaci, při vjíždění na pozemní komunikaci nebo při otáčení a couvání,
7. předjíždí vozidlo v případech, kdy je to obecnou, místní nebo přechodnou úpravou provozu na pozemních komunikacích zakázáno,
 8. nedá přednost v jízdě v případech, ve kterých je povinna dát přednost v jízdě,
 9. v rozporu s § 29 odst. 1 vjíždí na železniční přejezd v případech, kdy je to zakázáno,
 10. v provozu na dálnici nebo na silnici pro motorová vozidla se otáčí, jede v protisměru nebo couvá v místě, kde to není dovoleno podle § 36 odst. 1 písm. b), nebo
 11. neoprávněně stojí s vozidlem na parkovišti vyhrazeném pro vozidlo označené parkovacím průkazem pro osoby se zdravotním postižením nebo v rozporu s § 67 odst. 4 neoprávněně použije parkovací průkaz pro osoby se zdravotním postižením při stání nebo při jízdě,
- g) v rozporu s § 43 poruší omezení jízdy některých vozidel,
- h) způsobí dopravní nehodu, při které je jinému ublíženo na zdraví,
- i) při dopravní nehodě
1. v rozporu s § 47 odst. 2 písm. a) neprodleně nezastaví vozidlo,
 2. v rozporu s § 47 odst. 3 písm. b) neohlásí dopravní nehodu policistovi,
 3. v rozporu s § 47 odst. 3 písm. f) neprokáže totožnost ostatním účastníkům nehody včetně sdělení údajů o vozidle, které mělo účast na dopravní nehodě, nebo
 4. v rozporu s § 47 odst. 4 písm. c) nedovoleně opustí místo dopravní nehody nebo se neprodleně nevrátí na místo dopravní nehody po poskytnutí nebo přivolání pomoci nebo po ohlášení dopravní nehody,
- j) v rozporu s § 3 odst. 4 použije antiradar,
- k) **jiným jednáním, než které je uvedeno pod písmeny a) až j), nesplní nebo poruší povinnost stanovenou v hlavě II tohoto zákona.**

§ 125c odst. 2: **Fyzická osoba se dopustí jako provozovatel vozidla přestupku tím, že v rozporu s § 10 odst. 1 písm. d) přikáže nebo svěří samostatné řízení vozidla osobě, o níž nezná údaje potřebné k určení její totožnosti.**

§ 125c odst. 4: **Za přestupek se uloží pokuta**

- a) od 25 000 Kč do 50 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. c), d), e) bodů 1 a 5, a písm. h),
- b) od 10 000 Kč do 20 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 3,
- c) od 2 500 Kč do 20 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. b),
- d) od 5 000 Kč do 10 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. a), e) bodů 2 až 4, písm. f) bodů 2, 7, 10 a 11, písm. j) a podle odstavce 2,
- e) od 2 500 do 5 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. f) bodů 3, 5, 6, 8 a 9, písm. g) a i),
- f) od 1 500 Kč do 2 500 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. f) bodů 1 a 4 a písm. k).

§ 125c odst. 5: **Za přestupek podle odstavce 1 písm. c), d), e) bodů 1 a 5, a písm. h) se uloží zákaz činnosti od jednoho roku do dvou let. Za přestupek podle odstavce 1 písm. a), písm. b), písm. e) bodů 2 až 4, písm. f) bodů 2, 7 a 10 a podle odstavce 3 se uloží zákaz čin-**

nosti od šesti měsíců do jednoho roku. Tomu, kdo spáchal přestupek podle odstavce 1 písm. f) bodů 3, 5, 6, 8 a 9, písm. g) a i) v období dvanácti po sobě jdoucích kalendářních měsíců dvakrát a vícekrát, se uloží zákaz činnosti od jednoho měsíce do šesti měsíců.

§125c odst. 6: **V blokovém řízení se uloží pokuta do**

- a) 2 000 Kč za přestupek podle odstavce 1 písm. k),
- b) 1 000 Kč za přestupek podle odstavce 1 písm. f) bodů 1 a 4,
- c) 2 500 Kč za přestupek podle odstavce 1 písm. f) bodů 3, 5, 6, 8, 9 a písm. g).

§125c odst. 7: **Přestupek, za který se podle tohoto zákona ukládá zákaz činnosti, nelze projednat v blokovém řízení.**

§125c odst. 8: Od uložení sankce podle odstavců 4 až 7, s výjimkou odstavce 6 písm. a), nelze v rozhodnutí o přestupku upustit.

§ 125f

Správní delikt provozovatele vozidla

§ 125f odst. 1: **Právnícká nebo fyzická osoba se dopustí správního deliktu tím, že jako provozovatel vozidla v rozporu s § 10 nezajistí, aby při užití vozidla na pozemní komunikaci byly dodržovány povinnosti řidiče a pravidla provozu na pozemních komunikacích stanovená tímto zákonem.**

§ 125f odst. 2: **Právnícká nebo fyzická osoba za správní delikt odpovídá, pokud**

- a) porušení pravidel bylo zjištěno prostřednictvím automatizovaného technického prostředku používaného bez obsluhy při dohledu na bezpečnost provozu na pozemních komunikacích nebo se jedná o neoprávněné zastavení nebo stání,
- b) porušení povinností řidiče nebo pravidel provozu na pozemních komunikacích vykazuje znaky přestupku podle tohoto zákona a
- c) porušení pravidel nemá za následek dopravní nehodu.

§ 125f odst. 3: **Za správní delikt podle odstavce 1 se uloží pokuta. Pro určení výše pokuty se použije rozmezí pokuty pro přestupek, jehož znaky porušení pravidel provozu na pozemních komunikacích vykazuje; pokuta však nepřevyší 10 000 Kč.**

§ 125f odst. 4: **Obecní úřad obce s rozšířenou působností správní delikt podle odstavce 1 projedná, pouze pokud učinil nezbytné kroky ke zjištění pachatele přestupku a**

- a) nezahájil řízení o přestupku a věc odložil, protože **nezjistil skutečnosti odůvodňující zahájení řízení proti určité osobě, nebo**
- b) **řízení o přestupku zastavil**, protože obviněnému z přestupku nebylo spáchání skutku prokázáno.

§ 125f odst. 5: Provozovatel vozidla za správní delikt neodpovídá, jestliže prokáže, že v době před porušením povinnosti řidiče nebo pravidel provozu na pozemních komunikacích

- a) bylo vozidlo, jehož je provozovatelem, odcizeno nebo byla odcizena jeho tabulka s přidělenou státní poznávací značkou, nebo
- b) podal žádost o zápis změny provozovatele vozidla v registru silničních vozidel.

§ 125g

§ 125g odst. 1: Je-li zahájeno řízení o uložení pokuty za správní delikt podle § 125f, nelze již zahájit řízení o přestupku pro stejné porušení povinností řidiče nebo pravidel provozu na pozemních komunikacích. Řízení o přestupku lze zahájit, pokud se provozovatel vozidla zproští odpovědnosti za správní delikt podle § 125f odst. 5.

§ 125g odst. 3: Dopustil-li se provozovatel vozidla více správních deliktů podle § 125f, o kterých je příslušný vést řízení též obecní úřad obce s rozšířenou působností, vede se o těchto deliktech společné řízení.

§ 125 g odst. 3: **Za více správních deliktů provozovatele vozidla podle § 125f, projednaných ve společném řízení, se uloží pouze jedna pokuta podle § 125f odst. 3. Pro určení výše pokuty se použije sazba pokuty za přestupek nejpřísněji postižitelný.**

§ 125h

§ 125h odst. 1: Obecní úřad obce s rozšířenou působností bezodkladně po zjištění nebo oznámení přestupku vyzve provozovatele vozidla, s nímž došlo ke spáchání přestupku, k uhrazení určené částky, pokud

- a) jsou splněny podmínky podle § 125f odst. 2,
- b) totožnost řidiče vozidla není známa nebo není zřejmá z podkladu pro zahájení řízení o přestupku a
- c) porušení je možné projednat uložením pokuty v blokovém řízení.

§ 125h odst. 2: Určená částka se stanoví ve stejné výši jako pokuta v blokovém řízení. Při stanovení určené částky obecní úřad obce s rozšířenou působností přihlédne k závažnosti porušení povinností řidiče nebo pravidel provozu na pozemních komunikacích.

§ 125h odst. 3: Určená částka je splatná do 15 dnů ode dne doručení výzvy podle odstavce 1.

§ 125h odst. 4: Výzva podle odstavce 1 musí obsahovat popis skutku s označením místa a času jeho spáchání, označení přestupku, jehož znaky skutek vykazuje, výši určené částky, datum splatnosti určené částky a další údaje nezbytné pro provedení platby a poučení podle odstavců 6 a 7.

§ 125h odst. 5: **Je-li určená částka uhrazena nejpozději v den splatnosti, obecní úřad obce s rozšířenou působností věc odloží. V opačném případě obecní úřad s rozšířenou působností pokračuje v šetření přestupku.** O tomto postupu poučí obecní úřad obce s rozšířenou působností provozovatele vozidla ve výzvě podle odstavce 1.

§ 125h odst. 6: **Neuhradí-li provozovatel vozidla určenou částku, může obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností, který jej vyzval k uhrazení určené částky, písemně sdělit údaje o totožnosti řidiče vozidla v době spáchání přestupku ve lhůtě podle odstavce 3. Toto sdělení se považuje za podání vysvětlení.** O tomto postupu poučí obecní úřad obce s rozšířenou působností provozovatele vozidla ve výzvě podle odstavce 1.

§ 125h odst. 7: Je-li určená částka uhrazena po dni splatnosti, obecní úřad ji bezodkladně vrátí provozovateli vozidla.

§ 125h odst. 8: Určená částka je příjmem obce, jejíž obecní úřad vyzval provozovatele vozidla k uhrazení určené částky.

Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích

§ 2 Pojem přestupku

§ 2 odst. 1: **Přestupkem je zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a je za přestupek výslovně označeno v tomto nebo jiném zákoně, nejde-li o jiný správní delikt postižitelný podle zvláštních právních předpisů anebo o trestný čin.**

§ 20 Zánik odpovědnosti za přestupek

§ 20 odst. 1: **Přestupek nelze projednat, uplynul-li od jeho spáchání jeden rok; nelze jej též projednat, popřípadě uloženou sankci nebo její zbytek vykonat, vztahuje-li se na přestupek amnestie.**

§ 60 Podávání vysvětlení

§ 60 odst. 1: **Každý je povinen podat správním orgánům nezbytné vysvětlení k prověření došlého oznámení o přestupku; podání vysvětlení může být odepřeno, jestliže by takovým osobám nebo osobám jim blízkým (§ 68 odst. 4)⁹ hrozilo nebezpečí postihu za přestupek, popřípadě za trestný čin nebo by porušily státní nebo služební tajemství anebo zákonem výslovně uloženou nebo uznanou povinnost mlčenlivosti.**

⁹ Osobou blízkou se rozumí příbuzný v pokolení přímém, osvojitel, osvojenec, sourozenec a manžel, partner; jiné osoby v poměru rodinném nebo obdobném se pokládají za osoby sobě navzájem blízké jen tehdy, kdyby újmu, kterou utrpěla jedna z nich, druhá právem pocítovala jako újmu vlastní.

§ 76 Zastavení řízení

§ 76 odst. 1: **Správní orgán řízení o přestupku zastaví, jestliže se v něm zjistí, že**

- a) skutek, o němž se vede řízení, se nestal nebo není přestupkem,
- b) skutek nespáchal obviněný z přestupku,
- c) spáchání skutku, o němž se vede řízení, nebylo obviněnému z přestupku prokázáno,
- d) obviněný z přestupku požívá výsad imunity podle mezinárodního práva nebo zákona, nejde-li o osobu uvedenou v § 9 odst. 3,
- e) obviněný z přestupku v době spáchání přestupku nedovršil patnáctý rok svého věku nebo trpěl duševní poruchou, pro niž nemohl rozpoznat, že svým jednáním porušuje nebo ohrožuje zájem chráněný zákonem, nebo ovládat své jednání,
- f) odpovědnost za přestupek zanikla,
- g) o skutku již bylo pravomocně rozhodnuto správním orgánem nebo orgánem činným v trestním řízení,
- h) za přestupek byla uložena bloková pokuta,
- ch) o skutku již bylo rozhodnuto v disciplinárním řízení a rozhodnutí se považuje za postačující,
- i) obviněný z přestupku nebo navrhovatel zemřel,
- j) navrhovatel vzal svůj návrh na zahájení řízení zpět nebo se, ač řádně a včas předvolán, k ústnímu jednání bez náležité omluvy nebo bez důležitého důvodu nedostavil,
- k) v řízení o přestupku urážky na cti došlo ke smíru,
- l) věc byla postoupena podle § 71 po zahájení řízení.

§ 83 Přezkoumání rozhodnutí o přestupku soudem

§ 83 odst. 1: **Požádá-li účastník, který podal návrh na přezkoumání rozhodnutí o přestupku soudem, o odložení výkonu rozhodnutí,¹⁰ správní orgán jeho žádosti vyhoví.**

§ 83 odst. 2: Při přezkoumávání rozhodnutí o přestupku soudem se postupuje podle zvláštního předpisu.¹¹

¹⁰ § 75 správního řádu.

¹¹ § 244 až 250k občanského soudního řádu.

Zahájení věci

V roce 2013 se občas stávalo, že provozovatele vozidla kontaktovala městská policie, a to prostřednictvím výzvy k podání vysvětlení podle § 11 zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii. V roce 2014 jsem se s tímto postupem již neseťkal. Úřady tuto „zdržovačku“ patrně odbouraly jako nadbytečnou a městská policie dokumentaci k přestupku vždy předává rovnou správnímu orgánu. Pokud by vás přesto kontaktovala MP, stačí, když jim písemně sdělíte, že využíváte svého práva nevypovídat. Výzvu lze případně úplně ignorovat – udělení pořádkové pokuty za neomluvené nedostavení se v tomto případě nehrozí. MP rádi vyhrožují, že v případě neuposlechnutí výzvy můžete být předvedeni (a podle zákona skutečně můžete), ale v praxi se to vůbec nedělá. Pokud se navíc například nezdržujete na adrese trvalého bydliště, vaše skutečná adresa není nikde evidována a s úřady komunikujete pomocí datové schránky, tak nějaké předvedení vůbec nepřipadá v úvahu prostě proto, že nevědí, kam by si pro vás měli přijít. Žádný zákon vám také nenařizuje otevřít obecnímu lůzrovi dveře ☺

Ať už výzvu ignorujete nebo je odpálkujete písemně, této fázi to pro měšťáky končí a celou věc předávají městskému úřadu (magistrátu).

Od něj vám přijde „výzva provozovateli vozidla, s nímž došlo ke spáchání přestupku, k uhrazení určené částky“. Taková výzva musí obsahovat popis skutku a poučení (§ 125h odst. 4 ZoSP). Úřad vám sdělí, že dne XY došlo motorovým vozidlem s registrační značkou XY k určitému přestupku a vyzývá vás k uhrazení peněžitě částky ve výši (obvykle) několika stokorun. A dále: *„Bude-li částka uhrazena nejpozději v den splatnosti, úřad věc podle § 125h odst. 5 zákona o silničním provozu odloží. V takovém případě se provozovateli vozidla v registru řidičů nezaznamená příslušný počet bodů bodového hodnocení řidičů podle ust. § 123b zákona o silničním provozu.“* Lákavá nabídka – ale ne pokud jsme toho názoru, že například automatické měření na nesmyslné padesátce na dvouprouté silnici bez okolní zastavby kvůli „snížení hluku“ nezasluhuje sponzoring z naší peněženky.

Nabízí se několik možností, jak reagovat: výzvu ignorovat, nebo úřadu sdělit totožnost řidiče (anebo, samozřejmě, zaplatit. S takovou variantou náš manuál ovšem nepočítá ☺). Tyto varianty a jejich podmnnožiny si rozebereme níže.

Ignorovat nebo neignorovat výzvu?

Výzvu k uhrazení určené částky lze ignorovat. Pokud do 15 dnů od jejího doručení nezaplatíte ani nesdělíte totožnost řidiče, úřad je v souladu § 125h odst. 5 ZoSP povinen *pokračovat v šetření přestupku*. To je samozřejmě obecný, blíže nedefinovaný pojem – každopádně by úřad měl minimálně učinit nějaký úkon směřující ke zjištění totožnosti řidiče. Za takový úkon pochopitelně nelze považovat samotné zaslání výzvy k uhrazení určené částky provozovateli vozidla (protože § 125h odst. 5 ZoSP jasně říká, že pokud po obdržení výzvy nezaplatíte, tak „*obecní úřad s rozšířenou působností pokračuje v šetření přestupku*“). Jestliže se vám správní orgán pokouší napařit správní delikt, je vhodné opatřit si kopii spisu.¹² Pokud tato žádný záznam o provedení šetření přestupku neobsahuje, tzn. je jasné, že po odeslání výzvy k uhrazení určené částky ze strany úřadu nenásledovalo nic dalšího než poslání příkazu o uložení pokuty, lze toto napadnout jako nezákonný postup.

Ignorováním výzvy může celá věc skončit zejména ve velkých městech, tzn. především v Praze a krajských městech, kde je přestupková agenda dlouhodobě přetížená. Konkrétně v Praze nevím ani o jediném případě, kdy by po ignorování výzvy následovalo cokoli dalšího. Ačkoliv Praha letos v létě zjevně nabrala velké množství nýmandů na rozesílání výzev provozovatelům vozidel (jelikož se doba mezi spácháním „přestupku“ a doručením dopisu zkrátila z více než dvou měsíců na méně než tři týdny), sil na vyřizování samotných „přestupků/SprDel“ se jí zjevně nedostává (a popravdě – dokud 80 % ovcí dobrovolně zaplatí, tak při množství více než milionu zaznamenaných „přestupků“ ročně ani nemají potřebu nějak vehementně řešit těch zbylých 20 %, protože cíle – bezpracného přítoku peněz – je tak jako tak dosaženo).

Jelikož samo Ministerstvo dopravy ve své metodice konstatuje, že u správního deliktu má být aplikována roční prekluzivní lhůta, po jejímž uplynutí již nelze SprDel potrestat,¹³ po roce je již věc definitivně u ledu.

Ignorováním výzvy věc naopak neskončí v menších městech a obcích, které si z automatického měření rychlosti udělaly byznys zajišťující bezpracný přísun peněz do obecní kasy. Tam skutečně počkají 15 dnů na zaplacení/sdělení totožnosti řidiče, případně 60 dnů, kdy se tváří, že věc „prošetřují“ (doporučuji ověřit ve spise – viz výše) a následně vám nasolí pokutu za správní delikt.

Závěr: v Praze lze – zatím – výzvu k uhrazení určené částky úspěšně ignorovat. V dalších velkých městech je to loterie, která může, ale také nemusí vyjít. V menších městech je naprosto nutné úřadu sdělit totožnost řidiče. To lze opět provést několika způsoby, které si rozebereme na dalších stránkách.

¹² Jako účastník řízení máte podle § 38 SprŘ právo nahlížet do spisu, přičemž podle § 38 odst. 4) „*s právem nahlížet do spisu je spojeno právo činit si výpisy a právo na to, aby správní orgán pořídil kopie spisu nebo jeho částí*“. Pořízení kopie spisu je v tomto případě bezplatné, nicméně je spojeno s nutností dostavit se ke správnímu orgánu osobně. **Správní orgán není povinen podle SprŘ zaslat kopii spisu poštou či elektronicky**. Pokud tam nechcete jít osobně, **můžete o kopii spisu požádat podle Zákona o svobodném přístupu k informacím** (vzor podání např. zde <http://30kmh.cz/index.php?board=24.0>)

¹³ http://www.mdcz.cz/NR/rdonlyres/0AB601EF-B0F5-4880-A3AA-B759E5B22DDC/0/8_2013160OST_5_Priloha_3_8_2013160OST_5_1_Metodika_1238485.pdf
Správní delikt provozovatele vozidla nelze projednat, uplynula-li ode dne spáchání projednávaného přestupku doba delší než 1 rok. Tuto analogii § 20 odst. 1 zákona o přestupcích doporučujeme uplatnit v souladu se zásadou správního řízení „In dubio mitius“.

Sdělení údajů o totožnosti řidiče vozidla v době spáchání přestupku

Připomeňme si: § 125h odst. 6 ZoSP stanoví, že „**neuhradí-li provozovatel vozidla určenou částku, může obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností, který jej vyzval k uhrazení určené částky, písemně sdělit údaje o totožnosti řidiče vozidla v době spáchání přestupku ve lhůtě podle odstavce 3. Toto sdělení se považuje za podání vysvětlení.** O tomto postupu poučí obecní úřad obce s rozšířenou působností provozovatele vozidla ve výzvě podle odstavce 1.“

Co to vůbec jsou „údaje o totožnosti řidiče“? Co přesně musíte úřadu sdělit? To žádný zákon konkrétně nestanoví. Obecně vzato jde o údaje, které úřadu umožňují danou osobu identifikovat a kontaktovat, tedy jméno, příjmení a místo trvalého/přechodného pobytu; v případě cizince trvalé bydliště či kontaktní adresu v zahraničí nebo ČR. Doporučuji uvádět též datum narození.

Možných řidičů, které můžeme správním orgánu sdělit, je několik:

A. Osoba zemřelá

Nepochybně se jedná o nejkontroverznější metodu, k níž jsem v první verzi manuálu uvedl:

„Proč tuto – pravda, lehce morbidní – variantu pokládám za takřka neprůstřednou? Znovu si připomeňme, že správní orgán vás může popotahovat za správní delikt

„pouze pokud učinil nezbytné kroky ke zjištění pachatele přestupku a

a) nezahájil řízení o přestupku a věc odložil, protože nezjistil skutečnosti odůvodňující zahájení řízení proti určité osobě, nebo

b) řízení o přestupku zastavil, protože obviněnému z přestupku nebylo spáchání skutku prokázáno.“

Jak jsme si již řekli, úřad skutečnosti odůvodňující zahájení řízení proti určité osobě zjistil už tím, že jste mu je sdělili. Z důvodu a) to tedy odložit nemůže.

A v případě zemřelého nemůže zastavit řízení podle bodu b) prostě proto, že ho nemůže ani zahájit! § 66 odst. 1 písm. c) ZoP totiž stanoví, že „*správní orgán, aniž řízení zahájí, věc odloží, jestliže osoba podezřelá z přestupku zemřela před zahájením řízení*“. Jiný postup zákon nepřipouští – mrtvého zkrátka a dobře obvinít nelze, natož s ním vést jakékoliv řízení. Takže totožnost řidiče jste sdělili, úřad ji zná, ale řidiče nemůže obvinít a přestupek mu prokazovat – a jste z toho venku.

Samozřejmě vyvstává logická otázka: kde vzít člověka, který v době spáchání přestupku ještě byl naživu, teď už je mrtvý, a kde k tomu ještě vzít jeho osobní údaje? Dá to trochu práci, ale ani to není neřešitelný problém.

Seznamy pohřbů se jménem, obcí a ročníkem narození (věkem) zemřelého zveřejňují různé pohřební služby, vycházejí v internetových zpravodajích, v novinách apod. (viz např. zde <http://www.psconcordia.cz/prehled-pohrbu>). Jak najít ideálního kandidáta na přestupek? Měl by být pokud možno co nejmladší (ideálně pod 50 let, maximálně do 60), muž (pokud řídila žena, tak volí ženu) a měl by být z menšího města/obce. Pokud totiž uvedete, že vozidlo řídila 90letá babička, jednak to bude na první pohled podezřelé (a až správní orgán zjistí, že je po smrti, tak

už tuplem) a jednak budete riskovat, že neměla řidičák (to si rozebereme dále). Ve velkém městě zase riskujete výskyt více osob téhož jména a stejného ročníku narození – takže se nechtěně trefíte do někoho žijícího, kdo po sdělení obvinění samozřejmě popře, že by s vámi měl cokoliv společného, natož aby řídil vaše auto. Kromě toho, že se k vám opět vrací zodpovědnost za správní delikt, se ještě můžete dopustit přestupku proti občanskému soužití podle § 49 odst. 1 písm c) ZoP.¹⁴

Dejme tomu, že jste na internetu našli, že za týden má pohřeb Jiří Vomáčka, ročník 1965, z Ovesné Lhoty. Máte tedy ideálního kandidáta, ale neznáte jeho osobní údaje, které byste mohli správnímu orgánu sdělit. V tom případě nezbyvá než googlovat a snažit se tyto osobní údaje dohledat. V mnoha případech nebudete mít štěstí, ale dříve nebo později na někoho správního narazíte. Doporučuji také zkoušet veřejně dostupné databáze, například živnostenský rejstřík (<http://www.rzp.cz>): ve vyhledávání zadáte podnikatele Jiří Vomáčka a jakmile v seznamu objevíte osobu tohoto jména ročník 1965 z Ovesné Lhoty, máte vyhráno: získali jste jméno, adresu a přesné datum narození, které následně sdělíte úřadu.

Má to ale jeden háček

Dotyčný v době spáchání přestupku musí být držitelem řidičského oprávnění, což je skutečnost, kterou nijak nezjistíte (leďa že by zemřel při autonehodě, ale to v praxi dáte dohromady s osobními údaji jen zcela ojediněle). Můžete to jen risknout a vsadit na pravděpodobnost. Také proto jako pachatele nevolíme 90letou babičku, která s nejvyšší pravděpodobností držitelkou řidičského oprávnění nebyla, ale vybereme si muže kolem 40-50 let věku, ideálně se živnostenským listem na podnikání v autodopravě, řemeslné práce a podobné profese, kde se pravděpodobnost vlastnictví řidičáku blíží 100 %.

Podle § 10 odst. 1 ZoSP totiž „*provozovatel vozidla nesmí svěřit řízení motorového vozidla osobě, která nesplňuje podmínky podle § 3 odst. 3*“, jenž pod písmenem a) zní: „*Řídit motorové vozidlo může pouze osoba, která je držitelem řidičského oprávnění pro příslušnou skupinu motorových vozidel (dále jen „skupina vozidel“)* uděleného Českou republikou, státem, který je členským státem Evropské unie nebo smluvní stranou Dohody o Evropském hospodářském prostoru (dále jen „jiný členský stát“), nebo jiným státem podle mezinárodní smlouvy, kterou je Česká republika vázána a která upravuje oblast silničního provozu.“

Situace ovšem není beznadějná ani v případě, že byste se trefili do „neřidiče“ a správní orgán vás chtěl postihnout za porušení výše citovaného ustanovení. V takovém případě by mělo stačit například sehnat svědka (nebo raději dva) – manželku, kamaráda –, který vám dosvědčí, že byl předáváním vozidla přítomen a viděl, že vám řidič ukázal řidičský průkaz vydaný v jedné z výše specifikovaných zemí. Správní orgán v takovém případě bude těžko dokazovat, že dotyčný řidičský průkaz dané země nevlastnil – raději bych se vyhýbal EU, kde by to s vynaložením jistého úsilí prokázat snad ještě šlo, ale *mezinárodní smlouvou, kterou je ČR vázána*, je např. Úmluva o silničním provozu (Viedeň 1968) nebo Úmluva o silničním provozu (Ženeva 1949) a použitelnými signatáři např. Austrálie, Kanada, Švýcarsko, Ukrajina, Rusko apod. Že se do ověřování vydání řidičského průkazu na Ukrajině správní orgán ani nepustí, natož aby snad měl šanci na úspěch, tím si můžeme být celkem jistí.

Varianta „mrtvý řidič“ se mi tedy v současné době jeví jako nejprůchodnější.“

Po roce zkušeností se metoda „osoba zemřelá“ ukázala při správné aplikaci a argumentaci jako jednoznačně úspěšná, a to i přes nejrůznější, mnohdy poměrně bizarní snahy správních orgánů se s ní vypořádat (jeden správní orgán např. tvrdil, že úřední činností zjistil, že dotyč-

¹⁴ „Přestupku se dopustí ten, kdo úmyslně naruší občanské soužití ... nepravdivým obviněním z přestupku.“

ný řidič zemřel, tudíž skutečnost, že řídil, nemůže ověřit a postihne tedy provozovatele vozidla – na nějaké znění zákona kašleme).

V jednotkách případů však bylo zaznamenáno i nejrůznější obtěžování pozůstalých, většinou nepřímé (vzvedli dopis s výzvou k úhradě adresovaný zemřelému, vhozený po 10 dnech do schránky), ale v jednom dokonce přímé, kdy Magistrát města Ostrava po sdělení totožnosti zemřelého řidiče předvolal k ústnímu jednání vdovu.

Samozřejmě, že takové jednání ze strany úřadu je nezákonné. Podle § 60 odst. 1 ZoP totiž platí, že „každý je povinen podat správním orgánům nezbytné vysvětlení k prověření došlého oznámení o přestupku“. Z takového oznámení ovšem musí být patrné, že právě osoba, která má podat vysvětlení, disponuje nějakými informacemi o přestupku, které jsou pro jeho objasnění významné. Jen to, že je někdo něčí příbuzný, jako důvod pro předvolání k podání vysvětlení nestačí. Je to asi totéž, jako kdyby vás úřad v Ostravě nutil přijet například z Plzně na ústní jednání kvůli tomu, že jim přišlo oznámení o přestupku vašeho strýčka, se kterým nejste léta v kontaktu a o něm, tím méně pak o jeho přestupku, nic nevíte. A důvod – jste přece příbuzní, no ne? Stejná logika. Navíc podle § 59 SprŘ platí, že *správní orgán předvolá osobu, jejíž osobní účast při úkonu v řízení je k provedení úkonu nutná*. To v tomto případě vůbec nepřipadá v úvahu. A rovněž zde máme § 6 odst. 2 SprŘ, který říká, že *správní orgán postupuje tak, aby nikomu nevznikaly zbytečné náklady, a dotčené osoby co možná nejméně zatěžuje*.

Správní orgán se navíc i v případě předvolání pozůstalého dostává pouze do roviny tvrzení proti tvrzení, neboť vy jako provozovatel podáváte vysvětlení, že řídila osoba X, a osoba pozůstalá rovněž podává vysvětlení, kterým toto tvrzení popírá. Její výpověď z procesního hlediska nemá vyšší váhu než vaše a nijak osobu X podezření ze spáchání přestupku nezbavuje; mohla by nanejvýš vést k tomu, že úřad bude tuto skutečnost dále prověřovat (je třeba si uvědomit, že zde v této fázi neprobíhá žádné správní řízení, takže neexistují žádní „obvinění“ ani „svědci“ – celá věc je pouze ve stadiu prověřování). Úřadu tedy stále nezbyvá nic jiného, než věc odložit podle § 66 odst. 1 písm. c) ZoP (podezřelý před zahájením řízení zemřel), což mu ovšem znemožňuje udělat z toho SprDel.

V praxi k tomuto porušování zákona samozřejmě docházet může, dochází a docházet bude – úřady dělají všechno možné i nemožné, aby se k výpalnému od provozovatele vozidla dostaly, takže i výše popsanou situaci klidně překlopí ve SprDel. Proti tomu je pak v odvolání nutno nasadit příslušné argumentační a důkazní páky.

Závěr: Varianta „osoba zemřelá“ v 90 % případů vede k tomu, že úřad již žádné další kroky nepodniká. Někdy postupuje v souladu se zákonem, nahlédnutím do registru obyvatel zjistí, že udaný řidič zemřel a následně se kroutí jako červ na háčku a snaží se více či méně absurdně odůvodnit, proč provozovatele stejně postihne pokutou, ačkoliv ten všechny své zákonné povinnosti splnil. V některých případech ovšem pozůstalí vyzvednou výzvu k podání vysvětlení adresovanou zemřelému, vhozenou po 10 dnech do schránky, nebo jsou dokonce cíleně šikanováni a obtěžováni správním orgánem.

Jedná se tedy o metodu velmi účinnou, při správné aplikaci i navzdory boji správního orgánu argumentačně neprůstřednou, ale má i svou možnou negativní morální dimenzi, kterou musí každý zvážit.

B. Osoba hledaná nebo pohřešovaná

Tuto metodu jsem ani jednou nepoužil a není mi znám ani jeden případ jejího použití v praxi. Kopíruji tedy pouze text z první verze manuálu:

„Obdobou varianty „mrtvola“ by mohla být „osoba pohřešovaná nebo hledaná“. Ty najdete například na webu Policie ČR, kde je obvykle alespoň obecný údaj o bydlišti (Praha 1, Kotěhůlky apod.) a datum narození, což jsou výchozí body k dalšímu zjišťování kompletních osobních údajů.¹⁵ Kromě stejných problémů s určováním osobních údajů jako v případě uvedeném výše však ještě narážíte na to, že se takový člověk mezitím může najít (a řízení vozidla popře), případně se stanete objektem zájmu orgánů činných v trestním řízení v rámci pátrání po těchto osobách. Budou vás sledovat, odposlouchávat, nebo vás dokonce obviní z účasti na trestném činu napomáháním jeho pachateli, případně si vás dají do souvislosti se zmizením pohřešovaného. Tvrdit, že jste poslední, kdo dotyčného viděl (protože jste mu půjčili auto), když se za týden v lese najde zakopaná jeho mrtvola, určitě není právě nejšťastnější ☺ V našem justičním absurdistánu vás klidně bez důkazů pošlou do kriminálu (nebyli byste zdaleka první ani poslední), takže to vážně za původní pokutu v řádu stovek nestojí.

Navíc by to i zde mohl úřad alespoň v některých případech směřovat k tomu, že „obviněnému nebylo prokázáno“ a vrátit vám to jako správní delikt. Zbytečně riskantní a komplikované, tudíž nedoporučuji.“

C. Cizinec v ČR; cizinec nebo Čech žijící v zahraničí

V první verzi manuálu jsem k této metodě napsal:

„Na úvod je třeba uvést, za jakých okolností vás jako provozovatele vozidla správní orgán vůbec může popotahovat kvůli správnímu deliktu.

Podle § 125f odst. 4 ZoSP „*obecní úřad obce s rozšířenou působností správní delikt podle odstavce 1 projedná, pouze pokud učinil nezbytné kroky ke zjištění pachatele přestupku a*

a) nezahájil řízení o přestupku a věc odložil, protože nezjistil skutečnosti odůvodňující zahájení řízení proti určité osobě, nebo

b) řízení o přestupku zastavil, protože obviněnému z přestupku nebylo spáchání skutku prokázáno.“

Podle bodu a) by správní orgán měl věc odložit pouze tehdy, pokud mu ve lhůtě 15 dnů nesdělíte totožnost řidiče a tu se mu nepodaří zjistit ani žádným jiným způsobem. Naopak by věc takto nikdy neměl odložit v případě, že jste mu totožnost řidiče sdělili (sdělení = podání vysvětlení). Pokud úřadu sdělíte totožnost řidiče, tak již toto sdělení je skutečnost odůvodňující zahájení řízení proti určité osobě.

Tento závěr odůvodňuje i dosavadní praxe. Doposud platilo, že pokud například na firmu přišlo oznámení o spáchání přestupku firemním vozidlem a firma úřadu sdělila osobní údaje zaměstnance, který řídil, tak ten byl správním orgánem automaticky obviněn.

Navíc by bylo poněkud absurdní, aby vás jako provozovatele úřad vyzval k zaplacení pokuty, protože neví, proti komu zahájit přestupkové řízení, a poté, co mu sdělíte osobní údaje řidiče, věc odložil – protože stále neví, proti komu zahájit přestupkové řízení!

¹⁵ <http://aplikace.policie.cz/patrani-osoby/Gallery.aspx>

Jako problematictější se jeví bod b). JUDr. Beran píše:¹⁶ „...Totéž by mělo platit i k cizinci. Aby mohl správní úřad z důvodu ad b) řízení zastavit, musel by se k tomu řidiči fakticky dostat, což se mu u cizince nepovede a po roce marného dopisování by měl řízení zastavit podle § 76 odst. 1, písm. f) zákona o přestupcích (odpovědnost za přestupek zanikla).“

Záleží na tom, co rozumíme pod pojmem „správní úřad se k cizinci nedostane“. Pokud se mu dopis vrátí jako nedoručený, bude podle mého názoru aplikovat § 22 s.ř.: „*Pokud se adresátům, kteří se zdržují v cizině ... nepodaří písemnost doručit, ustanoví jim správní orgán opatrovníka.*“ Opatrovník samozřejmě bude zvolen tak, aby hrál úřadu do karet a aby úřad mohl po provedení formálního řízení věc uzavřít s tím, že spáchání skutku nebylo prokázáno – v takovém případě se věc opět vrací k vám jako správní delikt.

Jinou variantou je případ, kdy sice úřad do zahraničí doručí, ale adresát nebude nijak reagovat. V takovém případě by měl věc projednat v souladu s § 74 odst. 1 ZoP: „*V nepřítomnosti obviněného z přestupku lze věc projednat jen tehdy, jestliže odmítne, ač byl řádně předvolán, se k projednání dostavit nebo se nedostaví bez náležité omluvy nebo důležitého důvodu.*“

A zajímavé bude, jak se úřady v praxi postaví k situaci, kdy se ze zahraničí nevrací ani dopisy ani doručky. V tomto případě by si skutečně měly s adresátem rok marně dopisovat, až odpovědnost za přestupek zanikne.

Také v tomto případě se teprve ukáže, jak budou správní orgány postupovat a bude záležet na tom, co označí za zákonný postup judikatura. Nicméně předpokládám, že u cizinců to úřady budou horek dolem tlačit k rozhodnutí, že řízení o přestupku zastavují, protože obviněnému z přestupku nebylo spáchání skutku prokázáno – aby to mohly vrátit jako správní delikt k vám. **Varianta cizinec by fungovat mohla, ale je poměrně komplikovaná, nejistá a v tuto chvíli bych ji spíše nedoporučoval.**

Také se mi na ní nelíbí to, že v ní hraje velkou roli faktor náhody a dílčí neovlivnitelnosti (například těžko předvídat, jestli se úřadu dopis nebo doručka vrátí, přičemž právě od toho se odvíjí jeho další postup).“

Praxe ukázala, že správní orgány i Ministerstvo dopravy zaměřily svou pozornost zejména na tuto metodu. A protože – jak je popsáno výše – jim varianta cizinec ani při nedoručení dopisu uvedenému řidiči nedává možnost zahájit SprDel, ministerstvo se pokusilo naprosto iracionálně ohnout zákon a přišlo s vynálezem „osoby nedostupné“. V již citované metodice na str. 8 uvádí: „*V případě oznámení osoby řidiče provozovatelem vozidla, která je správnímu orgánu evidentně nedostupná, správní orgán věc zpravidla odloží podle § 66 odst. 3 písm. g) zákona o přestupcích; obdobně bude postupovat v případě uplatnění tzv. „osoby blízké“ ve smyslu § 60 odst. 1 zákona o přestupcích.*“

To má dva háčky. Za prvé není jasné, jak nebo čím je definována osoba, která je „evidentně nedostupná“. Zákon takovou definici nezná. Za druhé je to obsahově nonsens: § 66 odst. 3 písm. g) ZoP stanoví, že „*správní orgán věc dále odloží, jestliže nezjistí do šedesáti dnů ode dne, kdy se o přestupku dozvěděl, skutečnosti odůvodňující zahájení řízení proti určité osobě*“. Jak jsme si ale již řekli, tyto skutečnosti se dozvěděl tím, že jste mu sdělili osobní údaje řidiče, což se rovná podání vysvětlení podle § 60 ZoP. Pokud by správní orgán chtěl tvrdit, že se mu tyto skutečnosti nepodařilo ověřit, prokázat, potvrdit apod. (což je ovšem pro SprDel naprosto irelevantní), tak prosím, ale tvrdit, že je nezjistil? Vždyť přece má jméno, příjmení, datum narození a adresu určité osoby, vůči níž má zahájit řízení na základě našeho podání vysvětlení o tom, že tato osoba řídila dané vozidlo v určitém čase a místě, což zakládá podezření, že právě tato osoba spáchala přestupek. Skutečnosti odůvodňující zahájení řízení proti

¹⁶ <http://www.autoweb.cz/osoba-blizka-nekonci-cast-iii>

určité osobě tedy jednoznačně existují a správní orgán je zná. Co by chtěl víc? A hlavně – pokud je pro něj takováto osoba nedostupná, tak zůstává otázkou, jaká osoba je pro něj dostupná, a proč pokud spácháte přestupek, na který nelze uplatnit SprDel, správní orgán věc také neodloží bez vašeho potrestání jen proto, že nevyzvedáváte poštu?!

Úřady se samozřejmě „osoby nedostupné“ chytily jak hovno košile a začaly vymýšlet miliony variací na téma „proč je řidič, kterého jste nám sdělil, nedostupný a musíme zahájit řízení o správním deliktu“. V jednom případě byl například Magistrátu Praha provozovatelem vozidla sdělen řidič-cizinec s adresou v ČR, kterému následně poslali žebrácký dopis, aby se laskavě k přestupku přiznal. Řidiči bylo doručeno fikcí (tzn. dopis nevyzvedl, ale po 10 dnech mu ho hodili do schránky – což ovšem nehraje roli), ten na něj však nijak nereagoval. A hádejte, co se stalo? No samozřejmě – osoba nedostupná!

Provozovateli obratem přišlo psaní, že „... Do dnešního dne osoba uvedená provozovatelem jako řidič ... na výzvu správního orgánu neodpověděla a nereagovala i přes skutečnost, že výzva k podání nezbytného vysvětlení byla řádně doručena. ... Vámi uváděná osoba řidiče je pro správní orgán nedostupná a pokud Vaše podání nebude ve lhůtě 5 dní (od obdržení této výzvy) doplněno o skutečnosti, na základě kterých by správní orgán mohl zahájit správní řízení s uvedenou osobou, bude přestupek odložen a bude zahájeno řízení o správním deliktu s provozovatelem vozidla uvedeného vozidla podle ust. § 125f odst. 1 zákona č. 361/2000 Sb.“

Magistrát byl pochopitelně poučen o tom, že má laskavě postupovat v souladu se zákonem a řešit údajný přestupek s podezřelým, jehož totožnost zná a kterému platně doručujete korespondenci (tudíž není „nedostupný“). Celá věc je ještě v běhu, ale příliš nepochybuji o tom, že snaživí úředníci rozhodnou o SprDel a do prekluze to spadne až po odvolání k Ministerstvu dopravy.

Tolik tedy k dosavadní praxi ohledně cizinců, kterým se pošta nedaří doručit (nebo ji doručí fikcí).

Pokud chcete úřadu sdělit jako řidiče například fiktivního cizince „žijícího v ČR“, má to tu výhodu, že lze uvést libovolnou adresu (ubytovna pro Ukrajince, mamutí panelák apod.). Pokud byste si vymysleli Čecha, úředník se podívá do registru obyvatel a okamžitě zjistí, že nikdo takový neexistuje. U cizince toto prakticky nijak ověřovat nelze. Doporučuji ovšem neuvádět smyšlené cizince ze země, pro níž má ČR zavedenu vízovou povinnost – nejsou úplně vzácné případy, kdy si správní orgán u cizinecké policie či podobných orgánů prověřuje, zda se dotyčná osoba v dané době nacházela na našem území nebo ne. Varianta „cizinec v ČR“ má dvě další podmnožiny: a) adresa, na kterou mu bude doručeno fikcí (tzn. je tam nějaká poštovní schránka, do které mu hodí dopis); b) adresa, ze které se dopis vrátí s poznámkou „adresát neznámý“ apod. (to je samozřejmě ta nejhorší varianta).

Velmi dobrou možností je skutečně existující cizinec nebo Čech žijící v zahraničí na reálně existující adrese a vyzvedávající poštu. Pokud se s takovým člověkem domluvíte a úřad ho obešle, stačí, aby přiznal, že skutečně řídil. Poté se buď můžete pobavit vedením dalšího řízení (podání odporu proti příkazu a následně standardní přestupkové řízení až po odvolání proti rozhodnutí), nebo pokutu, kterou mu udělí, nechat nabýt právní moci. Fakticky je nevymahatelná a člověka, který nemá k ČR žádné vazby a nikdy sem nepojede, nemusí nijak trápit.

Závěr: S touto variantou se zatím úřady snaží nejvíce bojovat – ohledně cizinců proběhla nejsilnější mediální masáž¹⁷ a správní orgány také cítí podporu Ministerstva dopravy, které jim jako záchranné laso hodilo „osobu nedostupnou“.

Silně zde záleží na provedení. Pokud uvedete jako řidiče kamaráda či známého ze zahraničí, který je ochoten tuto skutečnost potvrdit, je tato varianta v zásadě neprůstřelná. Pokud si vymyslíte neexistujícího cizince i adresu a úřadu se dopis vrátí jako nedoručitelný, je to ta nejhůře obhajitelná varianta. Pro většinu lidí bude nejschůdnější vymyslet si fiktivního cizince na reálně existující adrese (např. panelák v jakémkoliv městě). Zde je třeba počítat s tím, že to správní orgán neakceptuje bez odporu. Obecně jde o variantu vhodnou pro lidi, kteří si užívají vedení správního řízení ☺ Zatím platí, že judikatura neexistuje a odvolací orgány mají tendenci dobře zpracovanou argumentaci v odvolání raději nechat spadnout do prekluze.

D. Doručení fikcí

Jedná se o dokonalejší variantu „cizinec“, která ovšem v době vzniku prvního manuálu ještě vymyšlena a dotažena do této podoby nebyla.

Využíváme zde pěsti, kterou stát nastavil občanům a teď si na ni sám nabíhá – doručení fikcí.

Úřad totiž řidiči, kterého jako provozovatel uvedete, zasílá výzvu k podání vysvětlení. Jestliže si dopis nejpozději 10. den nevyzvedne, zásilka se považuje 10. den za doručenu bez ohledu na to, zda se dotýčný s jejím obsahem seznámil nebo ne – nastává tzv. „doručení fikcí“. To upravují dvě ustanovení SprŘ: § 23 odst. 4, který říká, že *adresát se vyzve vložení oznámení o neúspěšném doručení písemnosti do domovní schránky nebo na jiné vhodné místo, aby si uloženou písemnost ve lhůtě 10 dnů vyzvedl; současně se mu sdělí, kde, odkdy a v kterou denní dobu si lze písemnost vyzvednout. Je-li to možné a nevyloučil-li to správní orgán, písemnost se po uplynutí 10 dnů vloží do domovní schránky nebo na jiné vhodné místo; jinak se vrátí správnímu orgánu, který ji vyhotovil;* a § 24 odst. 1, podle něhož *jestliže si adresát uložené písemnosti písemnost ve lhůtě 10 dnů ode dne, kdy byla k vyzvednutí připravena, nevyzvedne, písemnost se považuje za doručenu posledním dnem této lhůty.*

Pro tuto variantu vám tedy stačí přístup k jakémkoliv poštovní schránce, na kterou nalepíte jmenovku smyšleného cizince. Toto jméno sdělíte úřadu, který mu následně doručí výzvu k podání vysvětlení (tzn. žebračku o to, aby se k předmětnému přestupku přiznal). Smyšlený cizinec si dopis pochopitelně nevyzvedne, takže bude po 10 dnech vhozen do poštovní schránky. V té ho vy vyzvednete a jménem cizince úřadu potvrdíte, že se k přestupku přiznává. Tím jste vy jako provozovatel z přestupku i SprDel jednou provždy venku.

V případě, že by správní orgán vhození do schránky vyloučil (což se ale běžně nedělá), se pro vás mění pouze to, že se dozvíte o doručování dopisu, ale dopis samotný do schránky nevhodí a vrátí se správnímu orgánu. To vám ovšem může být jedno – cizinci bylo stejně právo-
platně doručeno fikcí, takže se správní orgán nemůže vymlouvat na to, že je pro něj „nedo-

¹⁷ Viz např. články „Výmluvy na osobu blízkou končí. Nahradí ji „osoba vzdálená“?“, http://byznys.lidovky.cz/vymluvy-na-osobu-blizkou-konci-nahradi-ji-osoba-vzdalena-peq-doprava.aspx?c=A130118_160049_in-doprava_mev; nebo „Končí výmluva na osobu blízkou! ČTYŘI NOVÉ TRIKY ŘIDIČŮ jak nepřijít o peníze a body“, <http://tn.nova.cz/clanek/zpravy/domaci/vymluva-na-osobu-blizkou-bude-fungovat-uz-jen-par-dni-ridici-ale-uz-maji-jine-finty.html> Pozor ovšem na „zaručené rady“ v člancích – např. „řetězení řidičů“ a podobné naprosto nefunkční nesmysly.

stupný“, „nezjistil skutečnosti“ apod. Podrobněji viz článek „Doručení fikcí – zbraň proti správnému deliktu provozovatele vozidla?“.

Závěr: Tato metoda je poměrně nová a vím zatím pouze o jednom případě aplikace v praxi, který však proběhl naprosto úspěšně.

Jaký postup je nefunkční

V první verzi manuálu jsem jako nefunkční vyhodnotil tzv. „řetězení řidičů“, k němuž jsem uvedl:

V médiích i na internetu se spolu s více či méně přesnými informacemi o novelizaci zákona pochopitelně vyrojily i spekulace a „zaručené návody“, jak novou zákonnou úpravu obejít. Řadu z nich bohužel pokládám za naprosto zavádějící a neúčinné. Jako příklad bych uvedl médii často navrhované tzv.:

Řetězení řidičů.

To má spočívat v následujícím postupu: úřadu sdělím, že vozidlo měl půjčené Franta, ten úřadu sdělí, že to je pravda, ale půjčil ho Pepovi, Pepa řekne, že ho půjčil Karlovi... a takto se celá věc potáhne, až od přestupku uplyne rok a zodpovědnost za jeho spáchání zanikne. Na první pohled to vypadá logicky a hezky, ale právě tento postup patrně nebude fungovat. Proč?

Protože § 125h odst. 6 ZoSP výslovně stanoví, že „*provozovatel vozidla může písemně sdělit údaje o totožnosti řidiče vozidla v době spáchání přestupku*“. Nestačí tedy sdělit, že jste auto půjčili Frantovi, ale musíte sdělit, kdo ho konkrétně řídil. Pokud Franta řekne, že auto sice měl půjčené, ale sám ho půjčil Pepovi, úřad to dle mého názoru vyhodnotí tak, že jste nesdělili údaje o totožnosti řidiče vozidla a přestupek se vrátí k vám už jako správní delikt.

JUDr. Beran navíc odkazuje na ust. § 10 odst. 1 písm. d) ZoSP, podle něhož „*provozovatel vozidla nesmí přikázat nebo svěřit samostatné řízení vozidla osobě, o které nezná údaje potřebné k určení její totožnosti*“ (v případě porušení postih 5-10 000 Kč) a uvádí: „Z tohoto ustanovení totiž dle mého názoru plyne povinnost provozovatele znát celý „řetěz“ až k řidiči, tzn. i když vozidlo svěří jedné osobě a ta jej následně svěří další osobě, provozovatel vozidla musí znát konečného řidiče. Alespoň to dle mého názoru nebudou mít úřady a soudy problém ze shora uvedeného ustanovení dovodit.“

S tímto výkladem bych nesouhlasil, protože pokud půjčíte vozidlo osobě A a ta bez vašeho vědomí a souhlasu osobě B, tak jednak logicky nemůžete údaje o totožnosti osoby B znát, ale hlavně jste osobě B řízení vozidla nepřikázali ani nesvěřili – to jste přece svěřili osobě A!

Každopádně se však shodujeme na tom, že to při pokusu o řetězení řidičů správní orgán bude tlačit k tomu, že jste údaje o totožnosti řidiče vozidla nesdělili.

Právě zde bude výklad zákona a postup správních orgánů určovat teprve budoucí judikatura. **Řetězení řidičů se v tuto chvíli nicméně jeví jako postup krajně problematický, nejistý a jeho využívání rozhodně nedoporučuji.**

Dá se říci, že tyto předpoklady se naplnily do posledního písmene. V praxi jsem se sice s pokusem o řetězení řidičů vůbec nesetkal – průměrně inteligentní člověk schopný přečíst si několik příslušných paragrafů v zákoně je totiž, na rozdíl od novinářů, schopen vyhodnotit takový pokus jako naprostou zhovadilost předem odsouzenou k nezdaru –, zato jsem se však setkal s mnoha případy, kdy švejkující provozovatel nechtěl úřadu na férovku napsat, že „řidila osoba XY a nazdar“, ale pokusil se to okecávat řečičkami typu „vozidlo jsem toho dne půjčil panu...“ Výsledek? Úřad mu jako bumerang vrátil SprDel, protože nesdělil totožnost řidiče. A měl pravdu – ptal se ho totiž na totožnost řidiče v době spáchání přestupku, ne na to, komu auto půjčil, což mohou být dvě naprosto odlišné věci.

Důležité informace

Výše jsme si tedy uvedli některé z možností, co (ne)sdělit správnímu orgánu ohledně totožnosti řidiče. Vraťme se ale zpět na začátek k otázce, jaké jsou vůbec základní předpoklady toho, abyste nesli zodpovědnost za správní delikt jako provozovatel vozidla. Následující body musí být dodrženy všechny, pokud není dodržen byt' jen jediný, tak se o správní delikt vůbec nejedná a věc může být řešena pouze jako přestupek v režimu ZoP, kde už opět můžete bez sankce odmítnout vypovídat a nestačí, že se přestupek stal – musí vám být prokázána vina.

1. Porušení pravidel bylo zjištěno prostřednictvím automatizovaného technického prostředku používaného bez obsluhy při dohledu na bezpečnost provozu na pozemních komunikacích nebo se jedná o neoprávněné zastavení nebo stání (§ 125f odst. 2 písm. a) ZoSP). Byt' to není definováno úplně jasně, pokud se nejedná o porušení zákazu stání a zastavení, tímto prostředkem se obvykle budou rozumět radary/kamery v tunelech a na dalších místech. Pozor, důležité je, že technický prostředek musí být používán bez obsluhy – pokud vás například zaměří policejní silniční hlídka a poté vám přijde předvolání k podání vysvětlení, přestupek nemůže být řešen jinak než v klasickém přestupkovém řízení podle zákona o přestupcích!

Podle metodiky Policejního prezidia se za automatizovaný prostředek má považovat například i radar v policejním autě, který šašci v placatých čepicích pouze nastaví, zapnou a on už dál měří a fotí, aniž by do jeho činnosti zasahovali. V praxi bude zajímavé právě dokazování té absence zásahů, stejně jako to, zda ruční spuštění, nastavení, kontrolu, vypnutí atd. lze definovat jako „bez obsluhy“ (coby realista ovšem předpokládám, že soudy tuto praxi posvěťtí).

2. Porušení povinností řidiče nebo pravidel provozu na pozemních komunikacích vykazuje znaky přestupku podle tohoto zákona (§ 125f odst. 2 písm. b) ZoSP). To, že jste překročili rychlost a bylo to třeba i prokazatelně zaznamenáno, ještě vůbec neznamená, že jste se dopustili přestupku. Co to vůbec je přestupek, definuje § 2 odst. 1 ZoP (viz str. 11).

3. Porušení pravidel nemá za následek dopravní nehodu (§ 125f odst. 2 písm. c) ZoSP).

4. Totožnost řidiče vozidla není známa nebo není zřejmá z podkladu pro zahájení řízení o přestupku.

5. Porušení je možné projednat uložením pokuty v blokovém řízení – tento bod je sporný, viz dále.

6. Obecní úřad obce s rozšířenou působností učinil nezbytné kroky ke zjištění pachatele přestupku a

a) nezahájil řízení o přestupku a věc odložil, protože **nezjistil skutečnosti odůvodňující zahájení řízení proti určité osobě, nebo**

b) řízení o přestupku zastavil, protože **obviněnému z přestupku nebylo spáchání skutku prokázáno.**

Současně platí, že:

„Provozovatel vozidla za správní delikt neodpovídá, jestliže prokáže, že v době před porušením povinností řidiče nebo pravidel provozu na pozemních komunikacích

- a) bylo vozidlo, jehož je provozovatelem, odcizeno nebo byla odcizena jeho tabulka s přidělenou státní poznávací značkou, nebo
- b) podal žádost o zápis změny provozovatele vozidla v registru silničních vozidel.“

Další možné postupy

Tím, co bylo doposud řečeno, účinná obhajoba ani zdaleka nekončí, naopak teprve začíná. Pokud s vámi již je vedeno řízení, sáhněte např. k těmto krokům, vztahujícím se k předchozím bodům:

1. Chtějte po úřadu – nejlépe až ve fázi odvolání proti rozhodnutí – doložit, že přestupek skutečně zaznamenal „automatizovaný technický prostředek používaný bez obsluhy“ a zároveň byl používán „při dohledu na bezpečnost provozu na pozemních komunikacích“ (tyto podmínky musí být splněny obě současně).

2. Chtějte po úřadu doložit, že porušení pravidel vykazuje znaky přestupku. Přestupkem se podle § 2 odst. 1 ZoP rozumí „zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti [materiální stránka přestupku] a je za přestupek výslovně označeno v tomto nebo jiném zákoně [formální stránka přestupku]“. Pokud úřad tvrdí, že jste překročili rychlost v úseku, kde je značkou omezena např. na 30 km/hod., chtějte, ať dokáže, že tam v době spáchání přestupku nějaká značka vůbec byla, jaká apod. Tyto přestupky obvykle bývají velmi špatně zdokumentovány – správní orgán má nekvalitní fotku s několika údaji (číslo snímku, nejvyšší povolená rychlost, skutečně naměřená rychlost atd.), ale už nemá ve spise důkaz, že na místě byla nějaká značka s omezením rychlosti apod.

Pokud jde o materiální aspekt, úřad vám musí dokázat, jak konkrétně jste porušením předpisů porušili nebo ohrozili zájem společnosti a jaký. Nejvyšší správní soud jasně judikoval,^{18,19} že „zákon o přestupcích ani jiný právní předpis nestanoví přesnou hranici rychlosti jízdy motorovým vozidlem, jejíž překročení způsobí naplnění materiálního znaku přestupku. Správní orgány jsou povinny zkoumat vždy, když rozhodují, zda určité jednání je přestupkem či nikoliv, také otázku, jestli došlo k naplnění obou znaků přestupku, tj. znaku formálního i znaku materiálního,“ a „dle argumentace krajského soudu by mohla být za bagatelní považována např. jízda mimo obec rychlostí 100 km/h na přehledném úseku za malého provozu nebo noční jízda v obci rychlostí 70 km/h v situaci, kdy by nebyli na ulici žádní chodci.“ Čili jasně a jednoznačně řečeno, že **jet vyšší než povolenou rychlostí se automaticky nerovná spáchání přestupku!**

V praxi se přitom správní orgány materiálním aspektem mnohdy vůbec nezabývají a postupují způsobem „jel jsi víc, než je povoleno, tak je to prostě přestupek a hotovo“. Když se budete na materiálním aspektu točit, pěkně jim zavaříte.

3. Úřady sice v rozhodnutích lakonicky konstatují, že „porušení pravidel nemělo za následek dopravní nehodu“, ale nijak to nezkoumají. Pokud jste např. měli někdy v minulosti nabourané auto a máte fotku, můžete ji správnímu orgánu doložit s tvrzením, že porušení pravidel za následek dopravní nehodu mělo. Pokud fotku svého nabouraného auta nemáte, můžete použít kamarádovu nebo nějakou staženou z internetu (v tom případě upravenou tak, aby nebyla vidět značka a další podstatné věci) a tvrdit, že to je auto druhého účastníka nehody. Dále je dobré mít v záloze kamaráda nebo příbuzného, který roli účastníka nehody potvrdí (v praxi jsem se ale nesetkal s tím, že by to bylo potřeba).

¹⁸ http://www.nssoud.cz/files/SOUDNI_VYKON/2008/0104_5As__0800_8d3bcda0_a3c1_4ab1_abd5_c4c6db42dec_d_prevedeno.pdf

¹⁹ Materiální aspekt přestupku? Nejvyšší správní soud řekl: Rozhodně ano!; <http://www.autoweb.cz/materialni-aspekt-prestupku-nejvyssi-spravni-soud-rekl-rozhodne-ano>

Vtip je v tom, že pokud zákon stanoví nějakou podmínku, jejíž nesplnění vylučuje odpovědnost za správní delikt (§ 125f odst. 2 písm. c) ZoSP – *právnická nebo fyzická osoba za správní delikt odpovídá, pokud porušení pravidel nemá za následek dopravní nehodu*), správní orgán ji musí zkoumat z úřední povinnosti. Když to neudělá – a oni to nedělají nikdy – tak je takové rozhodnutí jednak nezákonné a za druhé už zpětně nejsou schopni nijak vyvrátit vaše tvrzení, že se nehoda stala.

4. Porušení je možné projednat uložením pokuty v blokovém řízení. Abych byl přesný a konkrétní, § 125h odst. 1 písm. c) ZoSP říká: *Obecní úřad obce s rozšířenou působností bezodkladně po zjištění nebo oznámení přestupku vyzve provozovatele vozidla, s nímž došlo ke spáchání přestupku, k uhrazení určené částky, pokud porušení je možné projednat uložením pokuty v blokovém řízení.*

Tady ovšem máme jednu obří díru v zákoně, podle které **výzvu k uhrazení určené částky nemohou poslat nikdy!** Proč? Protože projednání přestupku uložením blokové pokuty upravuje § 84 odst. 1 ZoP, který říká, že *„přestupek lze projednat uložením pokuty v blokovém řízení, jestliže je spolehlivě zjištěn, nestačí domluva a obviněný z přestupku je ochoten pokutu (§ 13 odst. 2) zaplatit.“*

Zde ovšem žádný obviněný z přestupku není a i kdyby byl, nevyjádřil ochotu pokutu zaplatit. Není tedy splněna podmínka pro uložení blokové pokuty. A jelikož nelze přestupek projednat uložením blokové pokuty, nelze ani zaslat výzvu k uhrazení určené částky provozovateli vozidla. **Takový postup je tedy od počátku nezákonný.** Jak prosté!

V blokovém řízení rovněž nelze projednat přestupky, za něž se ukládá zákaz činnosti (§ 125c odst. 7 ZoSP) – v rámci SprDel se jedná o překročení rychlosti v obci o 40 km/h a více nebo mimo obec o 50 km/h a více. Ačkoliv to zákon výslovně nestanoví, osobně mám zato, že tyto přestupky vůbec nelze projednávat jako správní delikt provozovatele vozidla, ale výhradně v klasickém správním řízení.

Jak již bylo řečeno, přestupky bez souhlasu pachatele nelze v blokovém řízení projednat nikdy. U výše uvedeného překročení rychlosti je to však naprosto nesporné (hrozí za něj zákaz činnosti). Správní orgány v těchto případech mnohdy postupují tak, že sice provozovateli nepošlou výzvu k uhrazení určené částky (spojenou s možností sdělit totožnost řidiče), ale rovnou rozhodnutí o správním deliktu provozovatele formou příkazu. § 125h odst. 1 písm. c) ZoSP vykládají tak, že v tomto případě nepošlou výzvu (protože přestupek nelze projednat v blokovém řízení), ale zároveň je to nezbavuje možnosti zahájit SprDel.

Na první pohled to tak skutečně vypadá, ale takový postup pokládám za nezákonný – zbavuje totiž provozovatele možnosti vyhnout se odpovědnosti za správní delikt sdělením totožnosti řidiče a vyřízením věci jako přestupku. A jelikož je správní delikt provozovatele vozidla postaven na nemožnosti se vyvinít (kromě případů, kdy provozovatel prokáže, že bylo ukradeno auto, značka nebo že podal žádost o zápis změny provozovatele vozidla v registru silničních vozidel), znamená to **zavedení absolutní viny provozovatele vozidla.**

Ministerstvo dopravy i všichni propagátoři SprDel přitom neustále argumentovali tím, že se SprDel uplatní pouze na „bagatelní přestupky“, což přestupky, za které hrozí zákaz činnosti, rozhodně nejsou.

Například v již opakovaně citované metodice Ministerstva dopravy se uvádí: *„Jelikož účelem a smyslem předmětné právní úpravy je rychlé a neformální vyřízení – **postih řidičů za méně závažné přestupky** proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích,*

keré byly zaznamenány zpravidla automatizovanými systémy nebo i jiným způsobem, nemožujícím okamžité zjištění a ověření totožnosti řidiče vozidla, a které by zpravidla bylo možné na místě vyřídit blokovou pokutou, je třeba v dotčeném správním řízení věnovat zvýšenou pozornost věcné stránce a upřednostnit ji před stránkou formální, zejména pak nepřipustit ryze obstrukční argumenty.“ Nebo: „*Jelikož se v prvotní fázi nejedná o „řádné“ řízení ve správním trestání, správní orgán nezjišťuje pachatele zadokumentovaného a oznámeného přestupku, nevede řádné řízení o přestupku ve smyslu zákona o přestupcích a souvisejících právních předpisů, nevyžaduje souhlas provozovatele s určenou částkou k zaplacení, ale je vázán obligatorní povinností ji určit, doporučuje se, aby správní orgány určenou částku k zaplacení stanovily podle **blokové pokuty za příslušný přestupek**, a to ve výši ¼ až ½ zákonem stanoveného rozpětí.“*

Jak je možné, že se správní delikt, jehož „účelem a smyslem je postih řidičů za méně závažné přestupky“, uplatňuje na překročení rychlosti o více než 50 km/h? A jak lze v takovém případě „stanovit určenou částku k zaplacení podle blokové pokuty za příslušný přestupek“, když za příslušný přestupek žádná bloková pokuta neexistuje?

To podle mě dokládá, že SprDel původně skutečně zamýšleli pouze pro „bagatelní přestupky“, ale úřady odhalily díru v platném znění zákona, kterou teď využívají pro vysávání peněženek řidičů.

Ne všechny úřady na to však mají stejný názor. Například Krajský úřad Plzeňského kraje v rozhodnutí č.j.: DSH/5630/14 ze dne 3.6.2014 uvedl, že „... **odvolatel jako provozovatel předmětného vozidla nebyl vyzván k uhrazení stanovené částky** v souladu s ust. § 125h odst. 1 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů a bylo zahájeno řízení o správním deliktu dle ust. § 125f odst. 1 téhož zákona. **Zdejší odvolací správní orgán se však s tímto postupem ve věci neztotožňuje**, přičemž k tomuto uvádí, že institut objektivní odpovědnosti provozovatele motorového vozidla za dodržování předpisů řidičem tohoto vozidla je postaven nejen na tom, že musí být plně prokázáno, že k protiprávnímu jednání v daném případě došlo a toto protiprávní jednání má znaky přestupku, ale dále též **zahájení řízení o správním deliktu musí předcházet zaslání výzvy provozovateli k uhrazení určené částky. Zdejší odvolací správní orgán k tomuto konstatuje, že v případě, kdy k zaslání výzvy provozovateli vozidla nedojde, jedná se o vadu řízení, neboť nebyly splněny samotné podmínky pro zahájení řízení o správním deliktu.** Zdejší odvolací správní orgán k tomuto dále uvádí, že s ohledem na tuto vadu řízení je na místě napadené rozhodnutí zrušit...“

Na tomto kolbišti tedy bude sveden ještě ne jeden tuhý boj a v konečném důsledku opět platí, že si budeme muset počkat na judikaturu.

Shrnutí

Jakmile vám tedy přijde výzva k zaplacení, máte v zásadě 3 možnosti:

- 1) Zaplatit pokutu a smířit se s tím, že budete platit a platit a platit pořád dokola, eventuelně jezdit na rovných a přehledných silnicích nesmyslně omezenou rychlostí s očima přilepenými na tachometr jen proto, že si někdo z automatických radarů udělal bezvadný byznys vylepšující obecní rozpočet.
- 2) Uvést řidiče tak, jak je uvedeno výše.
- 3) Namítat, že nebyly prokázány podmínky pro vaši zodpovědnost jako provozovatele tak, jak je uvedeno výše.
- 4) Odmítnout vypovídat a dotáhnout celou věc k Ústavnímu soudu.

Jistě je vám jasné, že jakmile úředník zaznamená aktivní odpor, rapidně se zvýší šance, že váš spis poputuje na dno hromady a celá věc bude v tichosti odložena, protože pro úředníka jste jen zbytečná námaha – vždyť přece místo lopotného shromažďování důkazů a právní argumentace s nejistým výsledkem může raději ťukat údaje do šablon v počítači a bezmyšlenkovitě lepit do obálek výzvy těm, kteří bez reptání zaplatí.

Stejně tak je jasné, že každou minutou, kterou úředník musí věnovat vám a vašemu spisu, pomáháte někomu dalšímu, kterému se tím pádem věnovat nemůže a na koho se tak nedostane. I čistě obstrukčním jednáním, u něhož je třeba v daném dílčím kroku malá šance na úspěch, alespoň konáte dobrý skutek tím, že nepřímo pomáháte někomu jinému a nutíte úředníka vykonávat činnost, za kterou by byl rád vyplacen z vaší peněženky.

Tematické články

Jak úředníci pohřbili osobu blízkou – a noviny jim pomáhaly házet hlinu na rakev²⁰ Jiří Červenka

Varování: Nebude to krátké a většinou ani moc zábavné. Naopak, bude vám z toho smutno.

Jak je všeobecně známo, 19. ledna odešla na odpočinek **osoba blízká**. Tedy vlastně neodešla. Ona totiž nikdy neexistovala. To jen zájmové skupiny dovedně rozšířily pejorativní pojmenování jednoho ze základních občanských práv, zakotvené v Listině základních práv a svobod.²¹ Její paragraf 37, odstavec první říká doslova: „Každý má právo odepřít výpověď, jestliže by jí způsobil nebezpečí trestního stíhání sobě nebo osobě blízké.“ Zkrátka když něco provedete nebo jste z toho jen podezřelí, bylo by od vás hezké se udat, ale vyšetřující orgán vás k tomu nesmí nutit. A nesmí vás nutit ani k tomu, abyste udali vlastní mámu. Nebo bratra. Popřípadě dceru.

Samozřejmě, že pro vyšetřující orgán je pokušení zavést přiznání jako povinnost hrozně lákavé. Odpadla by mu tím spousta otravné práce s dokazováním a tak. V dávných dobách vyšetřující orgány tyhle komplikace nemusely řešit. Stačilo podezřelého šikovně natáhnout na skřípec, zpřerážet mu nějakou tu kost nebo mu provádět věci tak hrozné, že útlocitného člověka žijícího v 21. století přepadá nevolnost, jen když na letmou zmínku o nich narazí někde v literatuře. Pro vyšetřující orgány to bývaly zlaté časy. Potom se ovšem od zavedené praxe ustoupilo, protože se ukázalo, že má i své nevýhody. Od usekaných údů se snadno ušpinil hábit ctihodného vyšetřovatele. Vnitřnosti vytahané z břišní dutiny zaživa v kobce nehezky zapáchaly. A hlavně se zjistilo, že když se to s motivováním podezřelých k přiznání moc přehánějí, mají ti zbabělí slaboši tendenci přiznávat se i k tomu, co neprovedli.

Oproti středověkému pojetí „spravedlnosti“ se tak v moderním evropském právu uplatňují některé principy, kterými by soudci ve čtrnáctém patnáctém století pohrdli jako mrzutou obstrukcí: **presumpce nevin** a **právo nevypovídat**. Obě jsou zakotvené ve zmíněné Listině (presumpce nevin ve 2. odstavci článku 40), která je jako součást ústavního pořádku nadřazena všem nižším zákonným normám. Tedy téměř všem. Pokud jste majitelem či majitelkou motorového vozidla, vrátili jste se v sobotu 19. ledna 2013 rovnýma nohama do středověku. **Majitel motorového vozidla nemá na právní výdobytky moderní civilizace nárok.**

Smyslem tohoto příspěvku není rekapitulovat, jak nehorázným legislativním zpraskem (od slovesa zprasiti) novela zákona o provozu na pozemních komunikacích je – to vynikajícím způsobem jemu vlastním formuloval opakovaně D-Fens, naposledy ve článku *Je libo pokutičku se slevou?*²² Nehodlám se zabývat ani tím, co novela přinese v praxi – to mapuje JUDr. Tomáš Beran, rovněž nedostižnou formou, nejnověji ve člancích *Osoba blízká nekončí část I*,²³ *Osoba blízká nekončí část II*²⁴ a *Osoba blízká nekončí část III*.²⁵ Nikoliv. Moje cíle pro dnešní večer jsou skromnější: poukázat na inherentně defektní úřednickou mentalitu, jejímž je

²⁰ <http://jiricervenka.wordpress.com/2013/01/31/osoba-blizka-a-mentalita-uredniku>

²¹ <http://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>

²² <http://www.dfens-cz.com/view.php?cisloclanku=2013011803>

²³ <http://www.autoweb.cz/beran-osoba-blizka-nekonci-cast-i>

²⁴ <http://www.autoweb.cz/osoba-blizka-nekonci-cast-ii-52246>

²⁵ <http://www.autoweb.cz/osoba-blizka-nekonci-cast-iii>

zpoplatnění práva nevypovídat plodem, a pozastavit se nad rolí, kterou ve společenské (ne)diskuzi o tomto citlivém tématu sehrály nejrozšířenější sdělovací prostředky.

Pokud máte málo času nebo jste si uvařili jen malé kafe, můžete následující kapitolu klidně přeskočit a přejít rovnou k cestě do hlubin úřednickovy duše.

Historická vsuvka

Dokud se rychlost měřila tak, že u silnice stál policajt s trojnožkou nebo dobře maskovanou fabií s Ramerem v masce chladiče, problém s „výmluvami“ neexistoval. Z principu ani nemohl. O pár desítek metrů dál totiž čekala tlupa uniformovaných výběrčích. A těm jste těžko mohli tvrdit, že jste za těch několik málo sekund převzali řízení od kamaráda ze Zairu, který vyskočil za posledním kandelábrem.

Jenže pak se měření rychlosti chopily obce. Zpočátku bývalo možné vídat radary i v autech městských strážníků, ale pak chytrým úřednickým hlavám došlo, že strážníci přece nejsou od toho, aby měřili rychlost. Kdepak, ti přece musí nasazovat botičky chudákům, kteří ve městech s chronicky poddimenzovanou a léta zanedbávanou dopravní infrastrukturou nemají kde zaparkovat. Přenechme měření rychlosti strojům! A tak začaly vyrůstat po České republice radary jako houby po dešti. Napřed ty statické, později přibýly vychytralé úsekové radary. Praha je jimi dnes tak prošpikovaná, že by tomu ani Orwell nevěřil.²⁶

V instalaci měřičů rychlosti měla často namočené své hamižné prsty firma Czech Radar, která někde dokonce v rozporu se zákonem přestupky i „zpracovávala“. A samozřejmě si účtovala provizi z vybraných pokut. Nejednou až šedesát procent.²⁷

Výsledek byl nevyhnutelný. Radary se téměř nikdy neobjevovaly tam, kde by to mělo smysl z hlediska bezpečnosti. Na takových místech totiž převážná většina řidičů jezdí pomalu instinktivně. Zato bujely s nezastavitelností bolševníku všude tam, kde vyplývala očividně na povrch zbytečná restriktivnost plošných rychlostních omezení. Flagrantním příkladem byl radar před léta nepoužívanou železniční vlečkou v Mělníku. Copak, pane řidiči? Vy jste nevěděli, že ve vzdálenosti 50 m před železničním přejezdem a při jeho přejíždění smí řidič jet rychlostí nejvýše 30 km/h?

Bylo to všechno hezky vymyšlené. Možná až moc. Stále více řidičů, kteří sami sebe považují za slušné a obezřetné, nacházelo ve schránce výzvu k podání vysvětlení. Tu ohledně mělnického přejezdu, jindy kvůli naměřeným 94 km/h na pražské Jižní spojce, do toho nějaké to parkování. V kombinaci s nesmyslně tvrdě nastaveným bodovým systémem **začala epidemie automatických měřičů přímo ohrožovat živobytí mnoha tisíc zcela bezproblémových řidičů**, kteří nikdy nezavinili žádnou nehodu, nikoho neohrozili a zákonu se nevzpěchovali. A najednou měli platit vysoké pokuty nebo dokonce přijít o řidičský průkaz kvůli přestupkům očividně zcela bagatelním?

Bylo zjevné, že tady nejde o bezpečnost, ale o dobře promazaný stroj na výběr dodatečného komunálního zdanění, bohužel s neblahými vedlejšími škodami pro zaskočené plátce nové berně. Stalo se, co se stát muselo. Řidiči se začali bouřit. Potichu, jak je v Česku zvykem, ale o to účinněji. Začali ve velkém odpírat součinnost. Odmítali říct, pokud to nebylo z fotografie jasně patrné, kdo v době spáchání přestupku seděl za volantem. Využili jednoho ze svých základních práv. Práv, které společnost neupírá ani poslednímu kriminálníkovi.

²⁶ <http://www.auto-mania.cz/prehled-prujezdovych-radaru-a-mist-s-merenim-rychlosti-v-praze/>

²⁷ <http://www.osbid.cz/2008/09/bezpecna-mesta-v-poradu-reporteri-ct/>

Chytli se snad samozvaní lenní páni na radnicích za nos a zamysleli se, jestli to s tím dojením trochu nepřepískli? Nebo alespoň sebekriticky zapřemýšleli, zda zvolili k perzekuci to nejvhodnější technické řešení, když se bez dobrovolného přiznání řidičů ocitají v absolutní **důkazní nouzi**? Ale kdepak. Úřady přece nikdy nedělají chyby.

Nevyvíjí-li se realita podle jejich očekávání, je chyba v realitě, nikoliv v očekávání. A chybu je třeba napravit.

Cesta do hlubin úřednickovy duše

Radarová lobby připravila a skrze svého užitečného idiota Humla protlačila legislativním procesem neuvěřitelný zákon, který měl skoncovat s „výmluvami na osobu blízkou“. To spojení stojí za bližší analýzu. Svědčí totiž o naprosté a strukturální neúctě jeho autorů k základním ústavním principům. Jen si to přečtete nahlas. **Výmluva na osobu blízkou**. Slyšíte to mrzké čecháčkovství? Tu snahu vykroutit se ze zaslouženého trestu? O to přesně duchovním otcům tohoto rafinovaného spojení šlo. Vytvořit zdání, že cílem je spravedlivé potrestání nepoctivých padouchů. Je to návrat do středověku, kdy obvinění se rovnalo usvědčení.

Nechme za všechny promluvit například pana Pavla Vaňátka, vedoucího dopravního odboru radnice v Turnově. „Sedm radarů zaznamená měsíčně tři tisíce až tři tisíce pět set přešupků proti povolené rychlosti. (...) Ze zbylých osmdesáti procent řidičů se více než polovina vymlouvá, že za volantem seděla osoba blízká,“ řekl ten moudrý muž regionálnímu reportérovi iDnes.cz v článku *Turnovské radary jsou dobrý byznys. Ale řidiči lháři se pokutám vyhnou*.²⁸ Samozřejmě nic takového vědět nemůže. Ta více než polovina ze zmíněných osmdesáti procent se prostě nepřiznala a před zákonem jsou tak nevinní. Pan Vaňátko se ovšem zjevně cítí být nad zákonem. A reportér tu zvrácenou hru hraje s ním.

Vůbec ho nenapadlo pozastavit se nad tím, jestli třeba jen promile z těch neobjasněných přešupků nemají na svědomí synové, dcery, manželé a manželky osob, na které je vyfotografované auto registrované. A jestli svět, ve kterém donutíme otce žalovat na syny a manželky na manžele bude opravdu lepší než ten, ve kterém radnice vyberou na pokutách méně, než si vysnily.

Stejně příznačné je, že při obhajobě investic do automatických radarů pan Vaňátko není schopen citovat žádnou statistiku. Uvádí pouze obecná subjektivní pozorování ve stylu „lidem se lépe přechází“. Možná tomu nebudeš věřit, milý čtenáři, ale až na naprosto ojedinělé výjimky **obce dopad automatických radarů na vývoj nehodovosti v měřených úsecích vůbec nesledují!** Pokud se vůbec ohánějí nějakými tvrdými čísly, tak počtem spáchaných přešupků před a po instalaci radaru – z toho ovšem nevyplývá nic jiného než to, nakolik řidiči považují omezení rychlosti v daném úseku za nepodložené.

Středověké pojetí občanských práv by samozřejmě úředníci nižších územněsprávních celků nemohli nikdy prosadit, kdyby neměli zastání na nejvyšších místech. Vyššími úředníky se ale stávají zase jen lidé z řad úředníků nižších (popřípadě rodinných příslušníků a známých těch, kdo stojí v byrokratickém aparátu ještě o příčku výš) a mentalita velkého biče a malého dvora pro vzpurné poddané je v nich hluboce zakořeněná. Například paní Mgr. Šárka Homfray, zástupkyně ředitele odboru legislativy Ministerstva dopravy, uvedla v tendenčním

²⁸ http://liberec.idnes.cz/poctivi-ridici-plati-turnovu-za-radary-miliony-f50-/liberec-zpravy.aspx?c=A121012_165706_liberec-zpravy_ddt

článku *Osoba blízká? Odvrátit pokutu už nepomůže*²⁹ na Deník.cz, že za nejdůležitější ze změn silničního zákona považuje „rozhodně změny v souvislosti s institutem osoby blízké, na který se do této chvíle vylouvalo hodně řidičů.“ Opět ta známá písnička!

Dále paní Homfray v rozhovoru vysvětluje, že „provozovatel (...) ručí i za to, že osoba, které je vozidlo zapůjčeno, s ním bude jezdit podle zákona a nespáchá přestupek.“ Jako daňový poplatník jsem hluboce znepokojen tím, že **vysoká úřednice veřejné správy označuje v médiích velkou skupinu občanů za lháře** a že jim ukládá povinnosti, které nelze při nejlepší vůli splnit bez zásadního omezení kvality života. Proto jsem se na ni obrátil se dvěma dotazy:

1. Jak víte, že – a kolik – řidičů se vylouvá na institut osoby blízké? Pokud vím, osoby, jimž nebyla prokázána vina, jsou před zákonem a tedy i před orgány veřejné správy nevinné.

2. Poradíte, prosím, jak má provozovatel zajistit, aby osoba, které je vozidlo zapůjčeno, s ním jezdila podle zákona a nespáchala přestupek?

Reakce přišla z jiné e-mailové adresy, ale přece: „Podle dostupných statistik je zřejmé, že velké množství (až polovina) případů, kdy je radarem zjištěno překročení nejvyšší dovolené rychlosti, je odloženo a neprojednáno v přestupkovém řízení, jelikož se nepodaří zjistit skutečného pachatele. Oslovený provozovatel vozidla v takových případech uvádí, že ví, komu vozidlo svěřil, ale jedná se o osobu jemu blízkou, a tudíž využívá svého práva vůči této osobě nevypovídat. Pro tuto situaci se v běžné řeči ujal pojem výmluva na osobu blízkou.“

Ne, ten pojem se neujal, paní Homfray. Ten zaseli lidé jako vy. Lidé, kteří dílčímu byrokratickému cíli – za každou cenu vybrat pokutu – podřídí nezákladnější principy společenského uspořádání! Odpověď na druhou otázku je ovšem ještě výživnější:

„Provozovatel má již dnes několik zákonných povinností, a to nepředat řízení vozidla osobě, která není držitelem příslušného řidičského oprávnění, není k řízení vozidla dostatečně tělesně a duševně způsobilá, v potřebném rozsahu neovládá řízení vozidla a předpisy o provozu na pozemních komunikacích, je pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky nebo jejíž schopnost k řízení vozidla je snížena v důsledku jejího zdravotního stavu. Dále provozovatel vozidla nesmí přikázat nebo svěřit samostatné řízení vozidla osobě, o které nezná údaje potřebné k určení její totožnosti. Pokud i při dodržení těchto zákonných podmínek dojde k jednání vymezenému v § 125f, může provozovatel buď sdělit údaje o řidiči, čímž se své odpovědnosti zprostit, nebo odpovědnost převzít a s řidičem se na řešení situace dohodnout soukromě. Nejdříve by si tedy provozovatel měl zvážít, komu vozidlo k řízení svěří, a komu ne, a následně si i rozmyslet postoj pro případ, kdy k porušení předpisů dojde.“

Ponechám ke zvážení ctěnému čtenáři, zda je paní Homfray jednoduše hloupá, nebo se této průhledné manipulace dopouští cíleně. Nepředat řízení vozidla osobě, která k tomu není oprávněná či způsobilá, je snadné, protože si to lze ověřit předem. Naproti tomu zaručit (slovy paní Homfray), aby s vozidlem nebyl spáchán přestupek, je od okamžiku vydání klíčů z ruky objektivně nemožné! Podle logiky paní Homfray bychom tedy museli buď zcela přestat půj-

²⁹ http://www.denik.cz/z_domova/osoba-blizka-odvratit-pokutu-uz-nepomuze-20130117.html

čovat auta svým rodinným příslušníkům – což, jak mi jistě potvrdíte, je dnes ve většině domácností naprosto běžná praxe – nebo být připraveni své rodinné příslušníky na vyzvání udat. Těžko věřit, že někdo, kdo má na vizitce spojení „legislativní odbor“, považuje takovýto zásah do mezilidských vztahů za méně závažný než nepotrestání bagatelních a mizerně dokázaných přestupků v silničním provozu.

Uvedené příklady jsou jen dva z mnoha. Úředníci jsou zkrátka úředníci a jiní nebudou. Historie veřejné správy od nejdávnějších časů je historií svévole, šikany, pohodlnosti a korupce. Všude tam, kde společnost na okamžik poleví v ostražitosti, se byrokratický aparát rychle mění v Hydru útlaku. Jako občana mě nicméně děsí, **jak snadno si úřední šiml podrobil zákonodárny proces v tak závažné kauze** – a propadám beznaději z vědomí, že **zde zcela selhala velká média**. Novináři sami sebe rádi pyšně označují za hlídací psy demokracie. Ale co udělali, když se naskytla tahle příležitost vybřednout na chvíli z banalit a pořádně na establishment zaštěkat? Jako jeden muž – pardon, pes – stáhli ocas a jen poslušně předžvýkávali téma tak, jak jim ho podali v misce Vaňátkové, Humlové a Homfray této země. A tak je to vždycky.

Ať už věříte, že média pracují ve službách nějakého vyššího plánu, nebo si jako já myslíte, že jde o prostou výslednici snaživého aktivismu redaktorů, tuposti editorů a autocenzorské tendence zavděčit se nepsanému diktátu politické korektnosti, závěr z toho vyplývá jen jeden: až budete mít příště dojem, že si někdo hodlá vytříit zadnici s vašimi základními právy a občanskými svobodami, nečekejte, až vám vaše tušení potvrdí článek v oblíbeném listu. Nemuseli byste se dočkat.

Je libo pokutičku se slevou?³⁰

D-FENS

vydáno 18.1.2013

Zítřka se kocourkovská veřejnost probudí do zvláštní situace. Každému z nás, kdo provozuje nějaké vozidlo vznikne přes noc nová povinnost, která je popsána takto:

„(3) Provozovatel vozidla zajistí, aby při užití vozidla na pozemní komunikaci byly dodržovány povinnosti řidiče a pravidla provozu na pozemních komunikacích stanovená tímto zákonem.“

Je to uvedeno v § 10 zákona o provozu na pozemních komunikacích ve znění platném od 19.1.2013. Co to znamená? Pokud jste provozovatelem vozidla, tedy osobou zapsanou jako provozovatel ve velkém technickém průkazu, jste zodpovědný za to, že s vaším vozidlem kdokoli poruší dopravní předpisy. Pokud na to dojde, spácháte správní delikt popsáný v témže zákoně takto

„Právnícká nebo fyzická osoba se dopustí správního deliktu tím, že jako provozovatel vozidla v rozporu s § 10 nezajistí, aby při užití vozidla na pozemní komunikaci byly dodržovány povinnosti řidiče a pravidla provozu na pozemních komunikacích stanovená tímto zákonem.“

Za tento správní delikt odpovídáte v případě, že porušení pravidel bylo zjištěno prostřednictvím automatizovaného technického prostředku používaného bez obsluhy při dohledu na bezpečnost provozu na pozemních komunikacích nebo se jedná o neoprávněné zastavení nebo stání, porušení povinností řidiče nebo pravidel provozu na pozemních komunikacích vykazuje znaky přestupku podle tohoto zákona a porušení pravidel nemá za následek dopravní nehodu.

Ve všech ostatních případech se bude jednat o přestupek tak, jak jsme byli zvyklí, tedy odpovědnost za toto jednání nese jeho pachatel.

Podle dosavadních informací budou správní orgány postupovat takto:

- provozovatele vozidla obešlou výzvou, která obsahově poněkud připomíná platební příkaz, ale neplyne z ní žádný závazek. Provozovatel může do 15 dnů zaplatit nebo nedělat nic.
- pak učiní správní orgán „nezbytné kroky ke zjištění pachatele přestupku“, představte si pod tím co chcete, může to být například předvolání k podání vysvětlení. Pokud totožnost pachatele domnělého přestupku zjistí, pokračuje přestupkové řízení.
- pokud nezjistí pachatele přestupku, zahájí správní řízení s provozovatelem vozidla pro správní delikt.

Provozovatel také získává evropsky unikátní možnost udat řidiče vozidla, pokud jeho totožnost zná, a to formou písemného sdělení poté, co neuhradí poplatek za nepodání vysvětlení, pardon, pokutu za správní delikt. Tento postup zakotvuje odst. 6 § 125 h zákona. Pokud tedy chcete například pozlobit neoblíbeného souseda, pedagoga, politika, tchyni nebo jinou osobu, která se na vašem žebříčku popularity nachází nízko, hurá do toho. Bude proti němu zahájeno přestupkové řízení. Bude muset na úřad podat vysvětlení a dokonce bude existovat

³⁰ <http://www.dfens-cz.com/view.php?cisloclanku=2013011803>

něco jako důkaz ve formě vašeho prohlášení, takže to nebude mít úplně snadné. Pokud bude dementní, tak ho na to nejspíš usmažej.

Za správní delikt provozovatele vozidla se uloží pokuta. Pro určení výše pokuty se použije rozmezí pokuty pro přestupek, jehož znaky porušení pravidel provozu na pozemních komunikacích vykazuje; pokuta však nepřevyší 10 000 Kč. Za správní delikt nejsou udělovány trestné body v evidenci řidičů. Více správních deliktů u jednoho správního orgánu se projedná ve společném řízení.

Nebudu v tomto článku rozebírat, jak se s tím vypořádat (to jsme udělali jinde), zaměřím se na poněkud jiné souvislosti této legislativní změny.

Tato změna zákona je řečí médií tzv. „skoncování s osobou blízkou“, „zatočení s osobou blízkou“, „odstranění problému osoby blízké“, které nám přinesla legislativní aktivita strany Věci veřejné a jejího tehdejšího poslance Humla. Celý návrh je poměrně odfláknutý a jeho aplikace do praxe nebude snadná. Autoři návrhu vycházeli z předpokladu, že tato zákonná konstrukce v podstatě umožní posílat lidem za určité delikty složenky, jejichž zaplacení bude bonifikováno neudělením trestných bodů. Nepochybuji, že 90 % pitomců zaplatí a dobře jim tak.

Jde tedy hlavně o peníze. Musíme si uvědomit, že dopravní buzerace představuje regulární byznys za 2,5 miliardy ročně s potenciálem růstu.

Skutečná funkce tohoto zákonného ustanovení je zpoplatnění nepodání vysvětlení. Jak jsem říkal mnohokrát a jak s oblibou opakuji, neexistuje žádná osoba blízká, existuje ústavou dané právo nevypovídat proti sobě a lidem, kterým by výpověď uškodila. Nazývat užití tohoto práva „fintou“ je lidskoprávní masochismus a hrubé ignorantství – nabízí se analogie s „fintou s obhájcem“ u soudu, kdy za peníze najatý člověk v roli obhájce činí kroky, které nakonec mohou vést k nepotrestání pachatele, kterého policie pracně usvědčila a státní zástupce pracně obvinil a jako výraz respektu k oběma státním složkám by se „finta s obhájcem“ měla „odbourat“, aby v naší zemi bylo spravedlivěji.

Právo nevypovídat prošlo staletým historickým vývojem, na jehož konci stál poznatek, že udávat své blízké je společensky mnohem závadnější než nepotrestat delikt, který k nepodání vysvětlení vedl. Toto právo přežilo v nedotčené podobě čtyřicet let socialismu a neustálo až dnešní dobu, přičemž jsem opravdu fascinován lehkostí, s jakou jsme se ho v tomto specifickém případě vzdali. Humlův zákon zavádí nikoli odstranění, ale zpoplatnění tohoto práva. Stejně dobře může být příště například zpoplatněno právo vycestovat nebo přijímat informace. OK, chceš číst státem necertifikovaný, pravděpodobně závadný blog? Zaplať pokutu za přestupek, pardon, za správní delikt majitele počítače, který nezajistil, aby na jeho přístroji nebyly zobrazeny závadné stránky.

Můžete se tedy rozhodnout, že nebudete vypovídat, ale provozovateli vozidla tak přivodíte odpovědnost za správní delikt.

Co je správní delikt? Jiný správní delikt je věc, která se předkladatelům zákona hodila do krámu. Je to specifická forma trestného jednání, při kterém se nezkoumá, kdo něco zavinil, stačí, že se to stalo. Tato kategorie deliktů, něco jako zobecněný přestupek, se používá v případech, kdy by nebylo účelné zkoumat, kdo se dopustil jakého jednání, protože pro vznik odpovědnosti postačí, že se něco stalo. Některé známé příklady správních deliktů fyzických osob:

- Správní delikt ředitele nebo zařízení odpovědného za ústavní nebo ochrannou výchovu (§ 35 odst. 1 zákona č. 109/2002 Sb.)

- Porušení některých povinností v souvislosti s prováděním sbírek (§ 25 odst. 3 zákona č. 117/2001 Sb.)
- Nesplnění některých povinností stanovených k obraně státu (§ 64 zákona č. 222/1999 Sb.)

Jak vás asi napadá, aplikace tohoto pojmu do dopravní problematiky je účelová a stalo se tak proto, aby bylo možné obejít principy materiální pravdy a presumpce nevinny. Jinak řečeno, aby pachatele nebylo třeba usvědčit. Takový postup lze těžko označit za charakteristický pro právní stát. Když to domyslíte do těchto detailů, dojde vám, že žijeme v pořádných sračkách.

Ptáte se možná, jak se máte vypořádat s povinností provozovatele zajistit, aby jeho vozidlo bylo používáno v souladu se zákony? A to přesto, že ve vozidle nesedíte, nejste ani nikde poblíž, ani neexistuje žádná jiná cesta, jak byste mohli přímo nebo nepřímo chování řidiče ovlivnit. Tuto povinnost máte kdykoli: ať jste v posteli, na záchodě, v kómatu nebo na druhém konci světa, s jedinou výjimkou: že řídíte sami. Popravdě, není možnost, jak byste mohli v praxi této povinnosti dostát. Zákon zde ukládá povinnost, která je nesplnitelná. Nabízí se analogie s obchodním právem, kde od počátku nesplnitelné podmínky typu „dám vám dceru, až koště rozkvetne“ nejsou platné a mohou mít za následek neplatnost celého právního úkonu. Jenže naši zákonodárci si takovou otázku vůbec nekladli; uvedená povinnost je v zákoně pouze z formálních důvodů, protože sankci lze uložit pouze za porušení povinnosti a od toho tam právě ta povinnost je. Jinak řečeno, je to účelově vytvořená skutková podstata, aby bylo zač trestat.

Běžného provozovatele staví tato novela do nevýhodné pozice ještě z jiného důvodu. Zatímco právní úprava přestupku je celkem jasná (zákon č. 200/1990 Sb.), procesní náležitosti různých správních deliktů jsou popsány v příslušných zákonech (např. již zmíněný zákon o ochraně spotřebitele) a obecně se na ně vztahuje správní řád. V případě Humlova zpraveného zákona vzniká mnoho nejasností, neboť esenbák a jeho partička nedomysleli všechny alternativy. Trochu to připomíná zákon o prezidentské volbě.

Pro začátek:

Víte nebo našli jste v tom zpraveném zákoně, jak se zachovat, pokud výzva podle § 125h bude protiprávní?

A to není vše. Předkladatelé zákona věřili, že jim konstrukt v podobě „správního deliktu“ umožní posílat složenky a hrabat prachy, aniž by se museli utápět v přestupkové agendě a trapném dokazování, že dané jednání bylo dostatečně prokázáno a že bylo skutečně škodlivé, což je k smrti znepokojuje. Bohužel, mám pro ně špatnou zprávu.

Při dokazování, které správní orgány provádějí, jim sice odpadá subjektivní stránka, ale zbytek zůstává. A tak například zákon případně judikatura říká o správním deliktu, že jednání pachatele musí být projevem jeho vůle (což pro provozovatele, který nemá vliv na bezprostřední chování řidiče tak docela neplatí, protože k porušení pravidel došlo zcela mimo jeho vůli), spáchaný skutek musí být protiprávní, musí být škodlivý, přičemž mezi škodlivostí a daným jednáním musí být příčinná souvislost, čili musí plnit stejné podmínky trestnosti jako přestupek. Zde zákonodárce pod vlivem své praxe u SNB předpokládal, částečně správně, že běžný občan se o zákony nezajímá a raději zaplatí, než by se poradil s právníkem.

A navíc v důsledku své vlastní kreativity vestavěl soudruh Huml a jeho team z MDČR do zákona fičury, za které mu úředníci jistě poděkují:

- Ustanovení o společném deliktu. Dovedu si například představit situaci, kdy provozovatel různými cestami prodlužuje řízení o správním deliktu (např. udáním totožnosti fiktivní osoby, která jeho auto řídila, kterou budou muset „odstíhat“ pro přestupek, ačkoli mu to nakonec nepřišijí) a někdy zhruba po půl roce řekne – OK, já tady mám další správní delikt, trvám na společném řízení – a zase to bude protahovat – až nakonec, téměř po roce, oznámí správnímu orgánu, že se tedy doznává, protože vozidlo v prvním případě řídil on. Tím pádem neplatí, že by nebylo koho stíhat, takže není splněna podmínka pro správní delikt FO a jedná se o přestupek, který ale už nelze potrestat (prekluze).

- Definice „automatizovaného technického prostředku používaného bez obsluhy při dohledu na bezpečnost provozu na pozemních komunikacích“, neboť neexistuje žádný předpis, který by určoval, jaká zařízení jsou automatizovaná (IMHO všechna, protože ve všech se samočinně odehrají nějaké akce, které nakonec vedou ke změření rychlosti nebo zaznamenání jízdy na červenou), jaká jsou používána bez obsluhy (IMHO žádná, protože je minimálně někdo musel zapnout a jednou za rok ověřit, což jejich používání bez lidské obsluhy vylučuje) a zda se tak děje při dohledu na bezpečnost provozu (IMHO tohle musí někdo doložit, a to v každém jednotlivém případě, což nebude právě snadné).

Pokud tedy preferujete manévrový boj s aparátem, kupte Humlovi bonboniéru. Další postřehy Dr. Berana k Humlově zprasku naleznete zde.³¹

Touto zákonnou změnou také stát rezignuje na bodový systém. Pro řidiče, i pro toho, který nemá zájem o nějaký konflikt s aparátem, je lepší se nechat stíhat a potrestat za správní delikt, protože žádné body nedostane. Protože většina bodů je udělena za bagatelní přestupky, mnohdy zjištěné právě kamerami nebo radary, poklesne počet řidičů, kteří dostanou body. Tím pádem je v ohrožení podnikatelský záměr všech těch stoupenců systému silniční buzerače, kteří do něj investovali své peníze, a mám nyní na mysli zejména to různé nakupování bodových odpustků formou „škol bezpečné jízdy“, kde jim moroni jako svazarmovec Patera vkládají do hlavy řidičské zlozvyky výměnou za peníze. Budou si to asi muset s Humlem nějak vyřídit, jinak jim pramen hojnosti vyschne.

Myslím, že následující týdny budou celkem zajímavé. Zejména mne budou zajímat postoj „mlčící většiny“, která de facto umožnila odhlasování toho svinstva, až jim přijde papír, že mají buď poslat peníze nebo udat manželku, dítě, automechanika. Aby brzy nevznikla popptávka po „vyřešení problému s řešením problému osoby blízké“. Předpokládám, že dominantní strategie správních orgánů pro další týdny bude ve znamení masivního snižování pokut navržených „na první pokus“ obsažených ve výzvě spolu s masivní mediální kampaní. Bude nám vysvětleno, že nechat se usvědčit ze správního deliktu, tedy v rámci té účelové právní konstrukce, je vlastně výhodné, protože pokuta je nižší a nejsou za to body. Média se budou rozplývat nad tím, jaké částky „vybraly obecní rozpočty od pirátů“ a co se za ně vše podařilo zvelebit. Ten, kdo se postaví tomuto záměru a bude postupy úřadů v souvislosti s výběrem poplatku za nepodání vysvětlení klást odpor, bude veřejnosti předkládán jako zlý, zlý, ošklivý pirát, který chce prostému lidu sebrat ten výhodný správní delikt a slevu na pokuty.

Nehodlám hrát tuhle hru a jak jsem zmínil, mým cílem je dostat ty sračky k ústavnímu soudu. Ne snad přímo pro věc samotnou, ale pro princip. Není přece možné, aby se obcházely základní principy práva tímto způsobem. To je pro budoucnost velmi nebezpečné, protože to mohou využívat i jinde mimo poměrně speciální oblast dopravy. Už jsem také učinil nějaké

³¹ <http://www.autoweb.cz/osoba-blizka-nekonci-cast-ii-52246>

kroky k tomu, aby se to tam dostalo a bylo to tam fest, a nedočkavě čekám, jaká se ustálí se praxe správních orgánů. Nedělám si iluze v tom, jak asi bude ústavní soud pod vedením soudruha Rychetského rozhodovat a určitě se neobávám, že by se jednalo o ústavní fundamentalismus, protože pro Ústavní soud není nejvyšší hodnotou ústava, ale stát. Ústavní soud nepochybně sáhne po takové argumentaci, jako že „je třeba zvážit zájem společnosti na potrestání přestupku“ nebo „tím, že pan X. někomu půjčil auto, vzal na sebe dobrovolně riziko, že může být stíhán pro správní delikt“ apod. a celou akci jsme naplánovali s ohledem na tyto potenciální pseudoargumenty.

Dosavadní FSM, tedy návod na nespolupráci s úřady, nasměroval systém dopravní buzerace do celkem slušné defenzívy. Dokonce si policejní zmrdi stěžovali na parlamentní půdě, že „návodů na nepodání vysvětlení visí na internetu“. Rozumějme, na internetu visí návod, jak má občan využívat svá práva, jaká to hrůza, hlavně z pozice policisty. Ale myslím si, že tentokrát je zlo více strukturované a my musíme být důslednější a potřebujeme networking. Potřebujeme informace, jakým způsobem jednotlivé správní orgány pracují s Humlovým pra-sozákonem a jak reagují na různá podání a způsoby obhajoby, protože jen tak může být protí-úder efektivní.

Pokud tedy máte zájem přiložit polínko pod kotel, ve kterém se povaří soudruh Huml, neváhejte se se mnou podělit o vaše kauzy. Jména a data můžete vyčernit, zajímají mě postupy a chyby v nich.

Osoba blízká nekončí – část I³²

JUDr. Tomáš Beran

vydáno 13.1.2013

19. leden 2013 se blíží a „palebná příprava“ některých médií ohledně „osoby blízké“ nabírá na síle. A tak jakkoli toto téma již bylo předmětem některých článků v minulém roce, určitě pomůže se podívat na argumentaci, kterou slýcháváme v televizi a uklidnit řidiče ohledně toho, co se bude dít po 19. lednu.

Ještě než se dostanu k základním právním argumentům (v dalším článku), nemohu si odpuštit pár poznámek v rovině „filosofické“:

1) Když tak slyším zprávy v televizi o tom, jak „osoba blízká končí“ a vidím u toho přesvědčivě rozhořčené a přísné tváře redaktorů, často si vzpomenu na hru „Ivánku, kamaráde“, kde se jeho účastníci o podobných mediálních výstupech vyjadřovali velmi obhrouble a je mi líto, že to musím říct, ale nabízí se to v této souvislosti znovu. Sám mám dilema, jestli jsou ti novináři jen tak neinformovaní (čti „hloupi“) nebo to dělají schválně (čti „navedení“).

2) Nelíbí se mi, jak se mluví o „osobě blízké“, když o osobu blízkou téměř nejde. Diskuse je o právu nevypovídat proti sobě, to v první řadě, jakkoli si jsem vědom toho, že řidiči sami svou neznalostí k této „přezdívce“ přispěli, když chodili vypovídat s tím, že „řídila osoba blízká“, místo aby říkali, že využívají svého práva nevypovídat. Ale nad tím jsem lkal už v posledních článcích, tak se nechci moc opakovat, nicméně přesto znovu zdůrazním, že tedy jde v první řadě a hlavně o právo nevypovídat proti sobě.

3) Když jsem se na to znění ustanovení §125f zákona č. 361/2000 Sb. znovu pro účely psaní tohoto článku díval, s poněkud hořkým a smutným povzdechnutím jsem musel „obdivovat“, s jakou až okatou drzostí a bezohledností vůči právu nevypovídat stanovil zákonodárce povinnost, která je nesplnitelná. Když by to nebylo tak neakceptovatelné a pobuřující, člověk by to mohl z profesního hlediska skutečně „obdivovat“. Je to názorná ukázka arogance moci a opovržení základním právem nevypovídat zakotveným v Listině ve stylu „my ten penězovod z pokut musíme nějak zachránit, děj se, co děj“.

„Odsouzeníhodné“ je zde zejména to, s jakou rafinovaností a až podlostí na to zákonodárce šel. Přímý útok na Listinu (tj. zakázat právo nevypovídat) si nemohl dovolit, to by příliš snadno nahrál argumenty stěžovatelům, takže se nikde ani slůvkem nezmínil, že by právo nevypovídat bylo jakkoliv dotčeno.

Protože přímý útok možný nebyl, šel na to oklikou. Záměrně stanovil objektivně nesplnitelnou povinnost v podobě povinnosti zajistit, aby s vozidlem nebyl spáchán přestupek. Ruku na srdce, lze to zajistit? Nelze! I kdybyste seděli jako vlastníci vozidla na místě spolujezdce, tak do řízení řidiče zasahovat stejně nemůžete, a to nezmiňuji skutečnost, že když někomu auto (zejména v rodině) půjčíte, tak si ten dotyčný jede zpravidla sám, resp. bez vás. Máte tedy možnost zamezit tomu, aby řidič s Vaším autem neporušil předpisy? Nemáte! Ta povinnost je prostě objektivně nesplnitelná.

³² <http://www.autoweb.cz/beran-osoba-blizka-nekonci-cast-i>. V následujících článcích je množství aktivních odkazů, které z důvodu přehlednosti vypouštím a zájemcům doporučuji jejich přečtení na internetu. 2. a 3. díl článku z valné části obsahují argumentaci obsaženou v tomto manuálu, proto je vypouštím.

Věděl to zákonodárce, když to připravoval? Samozřejmě, že to věděl. Moc dobře to věděl a dal to tam takto schválně a záměrně. A proč dal zákonodárce do zákona úmyslně nesplnitelnou povinnost? Aby nás dostal tam, kam chce. Totiž do pozice, kdy nebudeme moci využít našeho základního práva nevypovídat, protože jinak za to zaplatíme (tedy zaplatíme za to, že jsme nesplnili nesplnitelnou povinnost, ale jak bychom ji mohli splnit, když je nesplnitelná, že?), anebo protože jinak musíme sdělit, kdo vozidlo řídil a tím se popře právo nevypovídat. Ve finále se tak dostane k těm penězům tak či onak, buď od řidiče nebo od provozovatele.

Velmi chytré. Až na to, že stanovit nesplnitelnou povinnost je rozhodně protiústavní a jako takové napadnutelné. Stejně jako druhá strana mince, a to stanovení „odpuštění“ za využití našeho základního práva. Jakoby nám zákonodárce říkal: „Chceš své právo nevypovídat využít? Ale jistě, ovšem napřed za to zaplat!“ Ale co je to za základní právo, když si za jeho užití musíme platit poplatek, že?

4) Tolik k úvahám zákonodárce a ještě musím okomentovat jeden důležitý aspekt, který v diskusích často slyším. Víím, že se najdou lidé, kteří budou můj (a nejen můj) intenzivní nesouhlas a šok nad bezohledným a samoúčelným znásilněním základního práva považovat za čecháckovství ve stylu „porušuje předpisy a ještě kvičí, když si na něj někdo konečně došlápně“, ale prosím všechny zastánce myšlenky, že je konečně dobře, když se na porušovače předpisů došlápně, aby se pokusili číst v této novele mezi řádky.

Uvědomte si, že touto novelou nejde hodnému zákonodárci o vaši bezpečnost. Kdyby mu o ni skutečně šlo, nikdy by neudělal to, co udělal. Nikdy by tu novelu nenapsal takto úzce, účelově a prvoplánově. A nikdy by nepovažoval věc za vyřízenou tím, že „někdo“ zaplatí a „je jedno kdo“, hlavně když zaplatí. Snad právě na tomto bodu lze nejlépe vidět to, že nejde o bezpečnost, jde jen a jen o peníze a jejich tok. Opravdu věříte, že smyslem pravidel silničního provozu a jejich (ne)dodržování je další „zdanění“ této činnosti v podobě příjmů z pokut? Není to náhodou tak, že tady přeci nikdy nešlo a nemělo jít o peníze, ale primárně o bezpečnost silničního provozu? Povšimněte si, jak daleko se původní smysl toho všeho (komfort a bezpečnost řidičů) odchýlil k čistému „kasírování“ ve stylu „zaplat', kdo zaplat', zbytek nás nezajímá“.

Pokud stále věříte v osvíceného zákonodárce, jehož jediným bohulibým posláním je vaše blaho, a proto i tuto jeho iniciativu hodnotíte kladně, pak se prosím pečlivě podívejte na tuto novelu a na její zřejmou účelovost ve snaze zachovat tok z penězovodů nedotčený.

Zákonodárci jde jen o zachování penězovodů, které se možná začaly zadrhávat v důsledku většího a většího odporu řidičů nechat se oškubávat jako slepice za skutky, které ve skutečnosti nemají a neměly žádný negativní dopad na bezpečnost silničního provozu (viz mnou již opakovaně zmiňované miliony překročení rychlosti ročně v Praze na Jižní spojnici).

Než tedy začnete (někteří z vás) opět rozvíjet argumenty na téma, že to je „typické čecháckovství“, „švejkování“ apod., zamyslete se nad tím, jestli to opatření je nebo není legitimní. A jestli směřuje k účelu, ke kterému směřovat má, tzn. nikoliv, jestli se zlepší výběr z pokut a jestli řidiči budou více dodržovat nesmyslně nízké rychlostní limity, ale jestli to přinese na silnici více bezpečnosti a komfortu.

Samozřejmě pokud se na věci díváte tak, že cokoliv vyjde ve Sbírce zákonů je Písmo svaté, tzn. berete to jako dogma, nad kterým se nesmí přemýšlet a které se nesmí zpochybňovat a jestli věříte v to, že rychlostní limity jsou všude a vždy nastaveny přesně a perfektně a že co zákonodárce, úředník a policista dělá, vždy dobře dělá a jeho počínání je vždy dokonalé a v souladu s původním účelem, za kterým jsme si veřejnou správu zřídili a platíme si ji, pak

si také možná myslíte, že oponovat omezování základních práv je motivováno jen snahou vyhnout se „spravedlivému trestu“.

Jenže tak to není, a pokud tomu věříte, je na čase otevřít oči. Tato novela není novelou pro nás, daňové poplatníky a řidiče, ale proti nám. Je to novela, která se snaží upevnit a uchovat principy, které by veřejnou správu ovládat neměly, tj. principy, podle kterých to my sloužíme veřejné správě jako dojná kráva a ne veřejná správa nám jako něco, co jsme si zřídili, aby nám to přinášelo nějaký benefit. Tato novela nám jako řidičům žádný benefit nepřináší. Jen se nám snaží „zkrátit řetěz“, tj. abychom neunikali z tenat výše popsaneho principu.

Dle mého názoru má veřejná správa sloužit nám a ne my ji a každý pokus otočit tento princip by se měl setkat se zcela legitimním odmítnutím a nikoli s potěšením bečením oveček, které se nechají rády ostříhat a trpělivé držení při „stříhání“ ještě považují za ctnost a za ty „pravé hodnoty západní demokracie“. Na slepé poslušnosti vnější autoritě není nic ctnostného a varující zkušenosti 20. století to ukázaly jednoznačně. Tohle proto nemá nic společného se švejkováním nebo uhýbáním před odpovědností, ale s ochranou svobody každého z nás, do které se erár snaží zasahovat zcela nepřípustným způsobem. Neznamená to podporu nebo nabádání k anarchii, protože řada pravidel silničního provozu je smysluplná a je přínosné pro všechny její účastníky je dodržovat, ale mezi těmi, které si respekt zaslouží a těmi, které ne, je nutné rozlišovat a nikoli nazývat označování těch neúčelných a odpor vůči nim za švejkování.

A znovu opakují, toto rozlišování není uhýbáním před odpovědností, jak se někteří snaží naznačit, nýbrž je projevem dospělého vztahu k vlastní svobodě a autonomii, která samozřejmě končí tam, kde začíná svoboda a autonomie druhého. Pokud se ale někdo domnívá, že odpor proti této snaze omezit základní právo nevypovídá ve skutečnosti legitimně zasahuje do práva druhého a není tedy sám o sobě legitimní, rád si v diskusi přečtu, o jaké právo druhého se jedná a proč odpor proti této novelě není legitimní.

Příště se podíváme na některé právní aspekty této novely.

Právo nevypovídat a dosavadní praxe od 13.1.2013³³

JUDr. Tomáš Beran

Vydáno 10.5.2013

Dnes si dovolím navázat na své předcházející články o novele zákona o provozu na pozemních komunikacích platné od ledna letošního roku.

Tou bylo zavedeno faktické zpoplatnění práva nevypovídat prostřednictvím zavedení nové odpovědnosti provozovatele za to, že nezajistil, aby s jeho vozidlem nebyly páčány přestupky (v podrobnostech nad novelou si dovolím odkázat na své předcházející články), přičemž se dnes podíváme na to, jaká je prozatímní praxe a jak co funguje.

Jak jsem ve svých předcházejících člancích uvedl, není znění nově zakotvené úpravy dostatečně jednoznačné a jeho avizovaná dvojstupňovost tak bude testována primárně praxí.

Abych to ještě uvedl do souvislostí a vysvětlil, tak jen krátce uvedu, že smysl zákonodárce byl asi zrealizovat celou tu novinku ve dvou úrovních takto:

1) Odpustkový dopis podle §125h zákona č. 361/2000 Sb.

Podle §125h si to zákonodárce představoval tak, že obecní úřad pošle dopis provozovateli ve stylu „zaplat' a my zapomeneme“.

2) Správní delikt provozovatele

Pokud není možné poslat odpustkový dopis (např. proto, že nejsou splněny podmínky podle § 125h), nastupuje výzva ve stylu „řekni, kdo řídil nebo dostaneš pokutu za to, že jsi nezajistil, aby s tvým vozidlem nebyly páčány přestupky“.

A teď jaké jsou dosavadní zkušenosti:

Zkušenost z Prahy, kde jsou jednotlivá průměrná měření provozována Městskou policií hl. m. Prahy, je ta, že MP pokračuje svým stejným stylem, jako tomu bylo v minulosti, tzn. posílá výzvy k podání vysvětlení podle § 11 zákona č. 553/1991 Sb. Reakce na tento dopis může být v zásadě dvojí – buď využijete svého práva nevypovídat jako dosud nebo např. zvolíte variantu „cizinec“.

Ať tak či onak, pro MP to tím končí a předává to Magistrátu. Ten pak pošle odpustkový dopis popsaný ad 1) shora.

Co se zkušenosti z jiných měst týče, viděl jsem např. dopisy z Kolína, Lovosic nebo Kladna a tyto obce volí rovnou odpustkový dopis. Bez zajímavosti není, že ačkoliv lze v odpustkovém dopise požadovat až částku do výše pokuty, kterou by bylo lze uložit v blokovém řízení, příslušné obecní úřady se držely při zemi (částka se pohybovala v rozmezí 200 – 500 Kč).

Taktika úřadů je jasná. Je lepší nevyděsit provozovatele moc velkou částkou, navíc se mu u toho nevyplatí si platit právníka a body za to stejně nehrozí, takže tak malou sumu a bez dalších námitek raději zaplatí, protože věnovat tomu čas ho bude stát víc. Mají to dobře vymyšlené, protože dobře tuší, že je lepší ovečku stříhat zlehka, ale na jistotu, než ji příliš vysokou částkou přimět k odporu.

³³ <http://www.autoweb.cz/pravo-nevypovidat-a-dosavadni-praxe-od-19-1-2013>

Na takový odpustkový dopis je nicméně možno reagovat dvěma způsoby. Zaplatit příslušný desátek nebo nezaplatit.

Při nezaplacení jsou následující možnosti:

- využít práva nevypovídat a pak dotáhnout až k Ústavnímu soudu pokutu za správní delikt v podobě porušení (objektivně nesplnitelné) povinnosti zajistit, aby s vozidlem nebyl spáchán přestupek nebo

- namítat nesplnění podmínek pro uplatnění správního deliktu proti provozovateli (např. požadovat prokázání ze strany úřadu, že přestupkem současně nedošlo k dopravní nehodě, že byl přestupek v podobě překročení rychlosti zadokumentován automatizovaným systémem bez obsluhy nebo prokázání naplnění znaků přestupku, např. materiálního aspektu), což je možné kombinovat s předcházející variantou nebo

- sdělit obecnímu úřadu obětního beránka, ideálně v podobě známého v cizině, který do ČR nejezdí (úřad bude povinen jej obeslat k ústnímu jednání, nicméně pokud se ten nedostaví, nelze s tím spojovat možnost zahájit řízení proti provozovateli); samozřejmě s tím známým je nutné se nejprve domluvit, aby nechodila nějakému chudákovi do ciziny pošta a ten nevěděl, co se děje.

Jak budou jednotlivé shora uvedené taktiky úspěšné, zatím dopředu nelze odhadnout. Pamatujte však vždy na důležitou věc – jakmile se pro některý postup rozhodnete, je nutné si jej nejprve pečlivě a důsledně promyslet a konzistentně a věrohodně trvat na zvoleném způsobu argumentace.

Pokud máte nějakou jinou zkušenost nebo zajímavý tip na argumentaci, dejte vědět v diskusi pod článkem.

Sprdel status report³⁴
D-FENS
vydáno 13.10.2013

V lednu t.r. jsem avizoval, že hodlám šlápnout na krk legislativnímu zprasku s. zmr. KSČ SNB VV ČSSD Humla, totiž takzvané objektivní odpovědnosti provozovatele vozidla. Jedná se o tzv. řešení problému osoby blízké. Mimochodem, miluji to pojmenování. Nazývat základní lidské právo odepřít výpověď „problémem“, to vyžaduje jistou dávku otrlosti. Trochu mi to připomíná konferenci ve Wannsee a „řešení židovské otázky“.

Pracovně jsme tomu začali říkat SPRDEL jako zkratka slov správní delikt. Správní delikt je to, čeho se provozovatel dopustí, když nezajistí provoz vozidla podle zákona. Správní delikt je konstruován proto, aby bylo možné ústavou garantované právo odepřít výpověď efektivně obejít, tedy dostat z někoho (ne nutně z pachatele) peníze za pokutu.

Jak přijala SPRDEL veřejnost

Řízení podle humlovské legislativy je třífázové – nejdřív vám pošlou výzvu, pak probíhá přestupkové řízení a pokud v něm nenajdou pachatele, pokračují sprdelem.

Od ledna do konce prázdnin provázelo SPRDEL opatrné nadšení řidičů. Většinového delikventa nepochybně těšilo, že částka požadovaná v první fázi výzvy, tedy poplatek za využití práva nevypovídat, je poměrně nízká. Dosahovala reálně asi 25 % výše pokuty ve správním řízení a pohybovala se někde kolem 500 Kč a navíc bez bodů. Našli se i chrapouni, kteří oceňovali, že nemusejí nikam chodit apod. Čistě prakticky vzato se to za 500 Kč vyplatí, protože za ty prachy nejde vyhrát správní, zvláště se uváží ztracený čas. Já bych jim to nezaplátil ani tak, prostě finger bičiz, ale na druhou stranu jsem chápal, proč většina nedržkuje a platí.

Pak se stalo následující. Odpovědným orgánům došlo, že by mohly vyvařit víc. Po určité mediální kampani, do které se opět spontánně zapojily známé firmy, úřady výši poplatku za použití ústavního práva zvýšily na dvojnásobek. Dále se zvýšila produktivita správních orgánů, protože jak řečeno, většina platila sice menší pokuty, ale zase jich bylo víc. A do třetice, přišly prázdniny. Přes Prahu najednou začali projíždět lidé, kteří místní systém dopravní úsekové buzerace neznají. A v této fázi začalo nadšení lidu z poplatku za ústavní právo chladnout a tím se také zvýšil tlak na mne.

Děje se totiž zhruba následující:

- nejsou vůbec ojedinělé případy, kdy provozovatel dostane pět výzev za dva týdny. K tomu postačí, aby například půjčil auto přítelkyni a ta jezdila každý den po stejné trase, aniž by zaznamenala radar. To už je samozřejmě finančně náročnější a nadšení konformního občana velmi rychle opustí. Ve stádiu výzvy ovšem nelze použít společné řízení, jak původně mínil zmr. Huml, takže to musí všechno zacvakat, nebo z toho nechat udělat přestupek a tam žádat o společné řízení. Když se v tom neorientuje, tak cvaká jak mourovatej, třeba každý týden pětistovku.

- celý proces projednání přestupku se znepřehlednil natolik, že většina lidí neví, co se projednává „po novu“ a co „po staru“. Úředníci jsou si toho vědomi a velmi rádi to používají

³⁴ <http://www.dfens-cz.com/view.php?cisloclanku=2013101303>

k nátlaku, typicky větou „jo pane, když se s námi nebudete bavit, tak to bude správný delikt a to je za deset tisíc“, a to i v případech, kdy věc jako SPRDEL projednat nelze.

- úředníci se také snaží, aby co nejvíce zjištěných porušení zákona mohlo být projednáno jako SPRDEL, protože se tak vybere nejvíc na pokutách a není třeba nic dokazovat. Prostě na hejla zadupou a doufají, že z něj něco vypadne. Tak se například děje, že porušení povinnosti plynoucí ze zákazové značky je interpretováno jako „delikt související s parkováním“ a radary s lidskou obsluhou je snaha deklarovat za plně automatické. Řidiči se to podá tak, že je to v jeho zájmu, neb „jinak bychom to řešili jako správný delikt“, viz výše. Lžou svině. Museli by to řešit jako přestupek se vším, co z toho plyne, včetně toho, že občan může za zákonem stanovených podmínek nevypovídat.

- zároveň sílí hysterie další lobby, a to sice lobby profitující z bodového systému. Zavedením SPRDELe se jim totiž vypustil rybník, no ne docela, jen zčásti, každopádně je ohrožena ziskovost těch různých odpustkových kurzů, nově vytvořené struktury dopravních psychologů vystavujících za velké peníze posudky a za ještě větší posudky pozitivní a zdroj úplatků za umazání bodů z registru. Předpokládám, že po čase prosadí to, aby za SPRDEL byly body provozovateli, čímž to teprv dostane šmak.

Jinak řečeno, jakmile obdaříte úředníka nějakou pravomocí, okamžitě ji zneužije.

Projevilo se to i na mé straně, kdy od prázdnin exponenciálně narůstá počet dotazů souvisejících se SPRDELe. Zde musím podotknout, že startovní pozici máme všichni stejnou (jak naznačím dále, ve skutečnosti já mám ještě horší) a pokud někdo hodlá vyzvat systém na souboj a rozbít Humlův „právní“ konstrukt na prvočinitele, nemám nic proti. Není vůbec třeba mi psát a ptát se, zda už s tím něco děláme a kdy už to konečně bude. Jestli existuje něco, co mne v posledním roce skutečně ovlivnilo a posunulo někam dál, pak je tato řeč;³⁵ nikomu nic neříkejte, zařídte se podle ní a přijďte s výsledkem.

SPRDEL team

Zveřejnění záměru dostat Humlův zprasek k ústavnímu soudu pana (dejme tomu) Karla zdvihlo ze židle, v pozitivním smyslu. Pan Karel je známý advokát a člověk, který nesere v síni, dokonce ani v soudní síni, což ho hned několikrát přivedlo do úvodníku mainstreamového tisku a učinilo z něj na nějakou dobu nepřítel establishmentu. Aniž by to nějak pitval, řekl, že do toho jde a abych mu dal vědět, až ho budu potřebovat. Později se přihlásili i další právníci, kteří do toho chtěli jít z čistě komerčních důvodů. Prostě si dali dohromady, že výše těch sankcí poroste tak, až se v jistém okamžiku začne lidem vyplácet zaplatit si právníka a na tento okamžik chtěli být připraveni. Zůstali jsme u Karla, stačil mi jeden telefonát k tomu, abych pochopil, že to je magor přesně podle našich potřeb a do našeho crew by dobře zapadl.

Toho červnového dne jsme si museli nalít čistého vína: případů, které tehdy došly do třetího stádia, tedy do SPRDELe, bylo minimum. Ani jeden z nás nevěděl o nikom, kdo by se již začal SPRDELu bránit, i kdyby se bránit začal, nebyla jistota, že se bránit vydrží. Všichni platili jako ovce, média si libovala, jak se skvěle daří³⁶ vybírat rychlostní daň. Vykrádání základních občanských práv policajtským ksindlem jakoby nikomu nevadilo. Tak jsme usoudili, že budeme muset začít od čistého stolu.

³⁵ <http://www.youtube.com/watch?v=ys3nbwGbeDQ>

³⁶ http://www.rozhlas.cz/zpravy/politika/_zprava/osoba-blizka-uz-pri-prestupku-nepomuze-urady-nezajimavik-ale-provozovatel-auta--1162912

Nutně jsme potřebovali Delikt. Podle dohody s Karlem se delikt musel stát za určitých konkrétních podmínek. Ty fungovaly jednak jako ochrana Delikventa, aby jej nebylo možno potrestat za přestupek, ale především nutit úřad, aby musel skutečně dojít do třetí fáze a odstíhat jej jako SPRDEL, a v neposlední řadě zajišťovaly, že rozsudek bude dostatečně obecně použitelný a mediální prezentace v případě úspěchu způsobí dopravně fašistické lobby maximální škody. A tak jsme dospěli k názoru, že delikt s potřebnými parametry úmyslně a řízeným způsobem spácháme sami. Nerad bych zde zabíhal do detailů, protože bych tím mohl ohrozit další kroky, ale v celé akci sehrál roli testovací jezdec zvaný Stig a několik doprovodných posádek, které zajišťovaly Stigův komfort a bezpečí.

Je to pěkně perverzní, když občan páchá úmyslně přestupky, aby mohl zaútočit na nespravedlivý zákon, že?

Bohužel, všechny tyto aktivity, ačkoli jsme je provedli vícekrát, nepřinesly kýžené plody. V určitém okamžiku jsem musel uznat porážku. Došlo mi, že se správní orgány zachovaly jediným logickým způsobem, přesně podle návodu na boxování, který jsem poskytl v Brně při nedávné přednášce.

SPRDEL removal

Nicméně vše se nakonec v dobré zvrátilo, odvážní lidé ještě existují a delikt požadovaných kvalit máme. Nyní si razí cestu správním řízením. Nehodlám prozrazovat strategii obhajoby, ale připravili jsme se a nehodláme opakovat chyby, které svým upřímným přímočarým útokem udělali někteří předchozí odpůrci zpoplatnění práva odepřít výpověď u Evropského soudu. Hodláme zaútočit na slabé místo Humlovy zpráseniny podle teze formulované Davidem Gruberem,³⁷ že na svini se musí svinsky.

Slabiny plánu jsou dvě. První se jmenuje prekluze. Prekluze může způsobit, že vůbec ani nevyužijeme mimořádný opravný prostředek a nedojde k podání stížnosti. Prekluze je výborný sluha, ale špatný pán, což zjistili všichni, kdo si mysleli, že vyhrají přestupkové řízení pouze tím, že ho budou protahovat. Prekluze je také dobrý sluha úředníka: Pokud hrozí, že by se kauza stala horkou, stíhaný přestupce je příliš důsledný, zdatný zmocněnec natlačí správní orgán ke zdi apod. a nakonec by hrozilo vydání rozhodnutí, které by vyznělo ve prospěch řídiče a v neprospěch systému, nechají to prostě vyhnít a tím odeberou občanu příležitost k protiútokem. To je také důvodem, proč se návrh na prodloužení promlčecí lhůty nesetkal v parlamentu s přílišným nadšením – nutilo by je to rozhodovat. I v naší kauze můžeme předpokládat, že to ty svině hodí do šuplíku, jakmile zjistí, že jsme nějaký hustý a tak jsme do toho museli vestavět ještě faktor neobratného až přípitomělého delikventa v prvním stupni.

Druhou slabinou plánu je zpolitizovaný Ústavní soud alias třetí komora sněmovny. Rozhodně se nebojíme, že by se tam praktikoval ústavní fundamentalismus a v intencích bezpáteřnosti tohoto orgánu tvořeného slizkými jedinci jako s. Rychetský budou určité výroky typu „společnost má zájem na trestání dopravních přestupků“ a „provozovatel vozidla byl ještě před zapůjčením vozidla srozuměn s tím, že zapůjčením vozidla jiné osobě může sobě přivodit stíhání za správní delikt“ apod.

Nicméně i pro nás platí, že failure is no option. I kdyby rozhodnutí na konci nebylo v náš prospěch, určitě během projednávání padne něco, co bude možné zužitkovat v dalším útoku

³⁷ <http://www.dfens-cz.com/view.php?cisloclanku=2011053101>

na sprdel nebo čím bude možné podminovat činnost správních orgánů. V případě úspěchu lze výsledek očekávat cca za dva roky.

Možná ještě vysvětlení, proč to vůbec děláme. Členy SPRDEL teamu to všechno vlastně vůbec nemusí zajímat, protože jsou to vysoce trénovaní jedinci schopní vypořádat se s jakoukoli formou přestupkové buzerace a zacvičit se správním orgánem natolik, že se úřední osoby budou před nimi zamykat na hajzlu. Jde tady o to, že pokud se osvědčí znásilnění právního řádu, jakou provedl s. zmr. KSC SNB VV ČSSD Huml a jeho přátelé, bude se šířit jako rakovina. A ono se průběžně osvědčuje s každou další zaplacenou pokutičkou se slevou ve fázi výzvy. Většina občanů této země tomu napomáhá svým každodenním přístupem, kdy platí, „aby od nich měla pokoj“, ve skutečnosti tak způsobuje, že od nich pokoj mít rozhodně nebude. Vytvářejí se tak předpoklady k tomu, aby se objektivní odpovědnost za různé věci šířila právním řádem, protože to „skvěle funguje“ a „nikdo si nestěžuje“. Příště se tak může jednat o objektivní odpovědnost majitele kuchyňského nože za vraždu toho, v kom nůž zůstal zapíchnutý. Částečně se tak již děje (odpovědnost odběratele za to, že jeho dodavatel zaplatí DPH) a tento přístup je ve státní správě jednoznačně trend.

A ještě jeden tip. Pokud nechcete, aby se tato rakovina právního řádu šířila, zapomeňte na to, že budete volit TOP09 (naprosto kohokoli kdekoli z této strany), kohokoli z jiných kandidátek, kdo již nyní pracuje ve státní správě a v neposlední řadě sám soudruh Huml má na středočeské kandidátce³⁸ ČSSD(b) číslo 12 s provokativním dovětkem „dopravní expert“.

³⁸ <http://www.cssd.cz/volby/kandidatky/stredocesky-kraj>

Správní delikty provozovatele – nad metodikou Ministerstva dopravy (MD)³⁹

JUDr. Tomáš Beran

Vydáno 30.10.2013

Dostala se mi do rukou metodika MD, kterou vydalo obecním úřadům v souvislosti s novelou č. 297/2011 Sb., která zpoplatnila právo nevypovídat tím, že vytvořila nový (nesplnitelný) správní delikt v podobě povinnosti provozovatele zajistit, aby s jeho vozidlem nebyly páčány přestupky.

Vypíchnout bych chtěl dvě věci. Na úvod něco z uvažování „hodných“, „kompetentních“ a „do roztrhání-těla-pro-naše-blaho-sloužících“ úředníků Ministerstva dopravy, cituji: „*Smyslem je zájem společnosti na tom, aby přestupky zjištěné technickými nebo jinými prostředky, kterých se dopustili nezjištění řidiči, nezůstaly neprojednány a nepotrestány. Přitom by takové projednání (úřední posouzení) nemělo vytvářet nepřijatelnou zátěž příslušných obecních úřadů obcí s rozšířenou působností.*“

Toto je klasická ukázka ministerského newspeaku, protože žádný zájem společnosti na postihování deliktů, které nemají negativní dopad na bezpečnost silničního provozu neexistuje. Tím méně by se mělo zohledňovat to, jestli nesmyslná a nepřínosná činnost v podobě projednávání deliktů, které nemají negativní dopad na bezpečnost provozu, moc nezatěžuje chudáky úředníky. Vždyť ať to nedělají, nikdo je nenutí.

Je tragikomické pozorovat (kéž bych ten kabaret nemusel platit z daní), jak jedním dechem uvedou, jak moc s tím mají práce, ale vzápětí řeknou, že to dělat musí, protože to „společnost“ chce, ale přitom si takový zájem společnosti sami vymysleli. Smutně absurdní. Není nad to, když si úředník sám na sebe vymýšlí práci, o které navíc tvrdí, že ji po něm chci a že si na mne tudíž musí uplést lepší bič, ačkoliv já nic takového nechci. Prostě absurdní fraška a ještě za (taky) moje peníze.

Místo, aby se ty limity nastavily rozumně, případně se rovnou postihovalo jen poruchové nebo bezprostředně ohrožující jednání, postihuje se všechno, ale zase se to nestačí (nejde) projednávat. Chápete, ministerští úředníci, že mezi těmito dvěma skutečnostmi je jasná souvislost? Ale ne, raději budeme obcházet Listinu, hlavně když si udržíme „objemy“ projednaných věcí a penězovody nedotčené.

Druhá věc, která stojí za povšimnutí, se týká praxe úřadů, pokud narazí na variantu „cizinec“. Už když se novela připravovala, resp. už když byla přijatá (ale po dobu legisvakance), tak se pochopitelně objevila srdnatá prohlášení zástupců MD v médiích o tom, že s „osobou vzdálenou“ nebude problém. A jak to v praxi vlastně funguje? Jak si to „nebude problém“ představují? V metodice mají napsáno následující: „*V případě oznámení osoby řidiče provozovatelem vozidla, která je správnímu orgánu evidentně nedostupná, správní orgán věc zpravidla odloží podle § 66 odst. 3 písm. g) zákona o přestupcích; obdobně bude postupovat v případě uplatnění tzv. „osoby blízké“ ve smyslu § 60 odst. 1 zákona o přestupcích.*“

A jak si to některé úřady vykládají? Tak, že když jim uvedete cizince, automaticky argumentují, že je jim taková osoba „evidentně nedostupná“, aniž by se byť obtěžovali ji obeslat a zahajují rovnou správní řízení proti provozovateli.

Nevím, co si od toho chlapani a děvčata na MD slibují (a už vím o jednom případě, který se na základě této argumentace řeší), nicméně tohle sestřelit je a bude snadné. Zákon totiž nikde neříká, že nemají obeslat cizince nebo že by cizinci pro ně měli být automaticky „nedostup-

³⁹ <http://www.autoweb.cz/beran-spravni-delikty-provozovatele-nad-metodikou-ministerstva-dopravy-md>

ni“ (co to vlastně znamená? jak „nedostupní“? neumíte poslat předvolání nebo co?). Pouze říká, že mám jako provozovatel povinnost jim sdělit údaje o jeho totožnosti a že pokud jim ty údaje sdělím, tak už to proti mně jako provozovateli zahájit nesmí. Podle ust. §125f odst. 4, písm. a) zákona č. 361/2000 Sb. totiž platí: „*Obecní úřad obce s rozšířenou působností správní delikt podle odstavce 1 projedná, pouze pokud učinil nezbytné kroky ke zjištění pachatele přestupku a*

*a) ne zahájil řízení o přestupku a věc odložil, protože **nezjistil skutečnosti** odůvodňující zahájení řízení proti určité osobě, nebo...*“

Jak z tohoto ustanovení plyne, je nutné splnit dvě podmínky:

- 1) Úřad se musí nejdřív zeptat, kdo řídil, což činí „ústupkovým“ dopisem a
- 2) Nezahájil řízení a odložil to, protože neví, proti komu to má zahájit. Pokud ale úřadu udáte cizince, tak ví, proti komu to má zahájit (dle dikce již „zjistil údaje odůvodňující zahájení řízení proti určité osobě“) a už to proti němu musí zahájit a nemůže to odložit pro to, že by nevěděl, proti komu to má zahájit.

Obě podmínky jsou tedy udáním cizince splněny a úřad nemá splněné podmínky pro zahájení řízení proti provozovateli. Samozřejmě to budou zkoušet, ale jejich argumentace je totálně na vodě a neměl by být problém je patřičně „odpálit“. V Praze může být problém v tom, že odvolací orgán proti rozhodnutí Magistrátu je právě MD, které bude svou metodiku zřejmě hájit a potvrzovat ta nezákonná rozhodnutí. Tam tedy asi nezbude než se pak obracet na Městský soud, aby „partyzány“ z MD usměrnil.

S tím souvisí poslední poznámka. MD se v médiích opakovaně vyjádřilo (a i MHMP to ve svých dopisech výhrůžně píše), že když toho cizince obešle a on si tu zásilku nepřeveze, budou splněny podmínky pro zahájení řízení proti provozovateli. To ovšem nekoresponduje se shora uvedeným zněním zákona. To totiž neříká, že podmínkou zahájení řízení proti provozovateli je nedoručení výzvy řidiči, ale říká, že podmínkou je „nedozvědění se“, proti komu to má úřad zahájit. Je proto zcela irelevantní, jestli úřad něco někam pošle nebo ne, jakmile má údaje o řidiči, je z toho provozovatel venku. To, že se úřadu nepodaří řidiče dohonit, tzn. např. se nepodaří mu doručit nebo i doručit ano, ale ten se nedostaví k ústnímu jednání, nemá to dle shora uvedené dikce žádný vliv na to, že proti provozovateli již řízení zahájit nelze.

Sprdel status report 2014⁴⁰

D-FENS

vydáno 5.1.2014

Zde je další zpráva o trestání řidičů bez důkazů a bez hledání viníka v českých zemích. Obsahuje mimo jiné návod, jak postupovat v případě, že vás prudí s „Výzvou k úhradě stanovené částky“.

Intro

Současná situace: Úřady používají nástroj, který jim vložila do rukou zákonodárna iniciativa poslance Humla (nyní ČSSD) a používají ho často. V důsledku toho řeší méně závažné přestupky pokutou, která však není standardní pokutou za přestupek, ale říká se tomu „určená částka“. Proč? No protože pokutu lze požadovat až po rozhodnutí o vině a v době, kdy úřad požaduje „určená částka“, ještě žádné rozhodnutí není. „Určená částka“ je tedy poplatek za to, že se rozhodnete vyhnout se přestupkovému řízení a případnému záznamu bodů. Až potud by to znělo relativně optimisticky, neb počet bodově potrestaných řidičů klesl a ať si o celém právním konstruktu myslíme co chceme, potlačil vliv zásadně špatného, amorálního a likvidačního bodového systému. Teoreticky by se tedy mohlo zdát, že se jedná o ono bájné menší zlo.

Je však třeba mít na paměti, že v dopravní represii nejde o bezpečí, ale jde hlavně o peníze. Dvě různé kliky vyděračů se potichu utkaly o řidičovu peněženku. Jedna lobby se obohacovala na bodovém systému, například prodávala odpustky formou školení. V tom exceloval zejména poslanec ODS Vojtěch,⁴¹ ale úspěšně se připojili i další. Druhá obecní lobby chtěla hlavně vybrat peníze na pokutách. Momentálně má ta druhá navrch, díky zásadně pravicové TOP09, ale myslím, že o té první ještě uslyšíme, protože ÚAMK nikdy nespí.

Obce momentálně pracují na tom, aby se tento mechanismus zákonného výběru pokut-nepokut naučily ovládat a maximalizovat v něm zisky. Při faktickém spuštění celého záměru (duben 2013) byly proto „pokuty“ stanoveny velmi nízko a nyní postupně rostou. Druhým zajímavým znakem celého aktu je, že se podstatně zvýšila frekvence obesílání, neb zákonný mechanismus zmr. Humla v podstatě vytváří podmínky pro zcela automatizované obesílání řidičů „výzvami k úhradě určené částky“. Ve stádiu výzvy není možné společné řízení, za jednu rozmařilou jízdu po Jižní spojce mohou proto řidiči přijít klidně dvě tři výzvy. Vím o lidech, kteří dostali například pět výzev za dva týdny.⁴²

Třetím významným znakem nového „právního“ nástroje je, že dále zamlžil pravidla přestupkového řízení a to dalo úřadům, policii a strážníkům možnost k nátlaku na řidiče. Běžný user neví, co se projednává „postaru“ a co „podle Humla“. Samotnému se mi stalo, že v případě domnělého porušení povinnosti plynoucí ze zákazové značky mi strážnice vyhrožovala, že „se to bude projednávat jako správní delikt, kde je pokuta deset tisíc“, což zřejmě v jejích očích znělo dostatečně výhrůžně na to, abych si nadělal do kalhot a přispěl na místě pětikilo na její odměny. Poté, co jsem se jí vysmál a pohrozil jí stížností, odšourala se pryč a tím to skončilo.

⁴⁰ <http://www.dfens-cz.com/view.php?cisloclanku=2014010501>

⁴¹ <http://www.odpocetbodou.cz/obsah/obsah-skoleni/88/100>

⁴² Já jsem jich jednou dostal 9 za jeden den; pozn. autora.

Autoři této právní prasárny dobře věděli, že se jejím přijetím staví občan-řidič do velmi nevýhodné situace.

Jak se projednávají přestupky podle Humla – teorie

Řízení má tři fáze.

V první fázi obdrží provozovatel vozidla papír nadepsaný „výzva k úhradě určené částky“, což je postup podle § 125h ZPPK odst. (4) a dalších. Požaduje se zaplacení výpalného do 15 dnů. Výzva neobsahuje žádnou informaci o tom, jaké důkazy má správní orgán v ruce. Je to v podstatě vyděračský dopis, kde stojí přeneseně toto: „My na vás něco máme, my vám to neukážeme, a když nám pošlete částku v řádu stokorun, tak na to zapomenem“. Trochu to připomíná příhodu popsanou zde.⁴³

V druhé fázi, pokud úřad nezíská požadovanou částku, učiní nezbytné kroky ke zjištění pachatele přestupku podle § 125f odst. (4). V druhé fázi by tedy například měl předvolat provozovatele. Měl by se tedy pokusit zahájit řízení proti řidiči, k čemuž musí zjistit jeho totožnost a učinit i další kroky, například postavit najisto, že předmětné jednání je přestupek tak, jak jej definuje přestupkový zákon. Nemáme ještě dostatek zkušeností s druhou fází – proč, to pochopíte později, ale domnívám se, že úřady budou mít tendenci naplňovat poslání druhé fáze pouze formálně a přecházet přímo do fáze další.

V třetí fázi, pokud se úřadu nepovede zjistit pachatele přestupku z druhé fáze, obrátí se znovu k provozovateli a začne jej stíhat pro správní delikt. Provozovatel za správní delikt neodpovídá, pokud porušení pravidel bylo zjištěno prostřednictvím automatizovaného technického prostředku používaného bez obsluhy při dohledu na bezpečnost provozu na pozemních komunikacích nebo se jedná o neoprávněné zastavení nebo stání (§ 125f odst. (2) pís. a).

Je třeba také vědět, že třetí fázi (stíhání pro správní delikt) lze zahájit jen v případě, že byla porušena pravidla silničního provozu podle zákona č. 361/2000 Sb. (§ 125f odst. (1)), pro sprdel tedy nelze popotahovat řidiče podezřelého z porušení jiného zákona, např. zákona č. 13/1997, což také úřady někdy zkoušejí. Správný šmak celému konstruktu dodává formální skutková podstata (§ 125f odst. 1) a formální liberační důvody (§ 125f odst. 5), což podle představ esenbáckého duchovního otce zřejmě zajistí zdání ústavnosti celého mechanismu.

§ 125h odst. 1 pís. c) říká, že jako sprdel je možné projednat pouze takové porušení ZPPK, za které NENÍ možné dát pokutu na místě (zejména přestupky, které rezultují v zákaz činnosti). I tyto závažné přestupky se úřady někdy pokoušejí projednat sprdelem, protože je jim dohromady jedno, zda potrestají pachatele, oni chtějí pouze vybírat dodatečnou daň.

Dále se objevila metodika⁴⁴ Ministerstva dopravy k této novele. Její autoři se kromě značně extenzivního výkladu legislativy zabývali důsledně protiobranou v podobě poskytnutí návodu proti aplikaci tzv. osoby vzdálené.⁴⁵ Dále dovodili, že na správní delikt konstruovaný podle pravidel výše platí promlčecí doba jeden rok. To je však pouze jejich výklad a poslední slovo bude mít soud.

⁴³ <http://www.marsarms.com/pussyminati>

⁴⁴ http://www.dfens-cz.com/images/metodika_osoba_blizka.pdf

⁴⁵ http://byznys.lidovky.cz/vymluvny-na-osobu-blizkou-konci-nahradi-ji-osoba-vzdalena-peq-/doprava.aspx?c=A130118_160049_ln-doprava_mev

Jak se projednávají přestupky podle Humla – praxe

V praxi se úřady soustřeďují na to, aby vybraly co nejvíc peněz důslednou aplikací první fáze. Zjišťováním totožnosti pachatele se tedy příliš nezatěžují a především rozesílají výzvy provozovatelům podle pravidel první fáze a čekají, že dorazí prachy. Systém se orientuje na řidiče, kteří nemektají a platí. Jakmile někdo začne dělat vlny, někam to založí a nechají to vyhnít.

V současné době sledujeme vývoj ca 30 případů, u kterých proběhla první fáze. Ve všech nedošlo k zaplacení „určené částky“ a provozovatelé byli zcela pasivní. Nic dalšího se však nestalo. Očekávali jsme přinejmenším předvolání k učinění nutných kroků ke zjištění pachatele podle § 125f odst. (4) případně prověření liberačních důvodů, nebo rovnou příkaz, ale nestalo se vážně vůbec nic.

Vypadá to však, že úřady se vyhýbají trestání těch provozovatelů, kteří jsou buď zcela pasivní nebo kladou odpor. Prioritou je pro ně vybírat peníze od těch, co platí. Je to pro ně nejvhodnější a nejefektivnější.

Co jsme dělali se sprdelem my?

Začátky operace týkající se sprdelu jsou popsány zde.⁴⁶

9 případů z těch zhruba 30 se hodilo pro náš další záměr, totiž protáhnout kauzu správním řízením, vyčerpat řádné opravné prostředky, přetřpět koloběh správního soudnictví a podat ústavní stížnost. Tyto kauzy musely splňovat nějaké další podmínky. Ve dvou případech z těchto „speciálních“ sprdelů jsme poslali na účet úřadu jinou než „určenou částku“ (v řádu desetikorun) s tím, že vyčkáme prekluze, pak zažádáme o vrácení částky a pokud úřad nebude reagovat, budeme to vymáhat soudně. Jak se vyjádřil právník, „bude z toho hezkej přisudek“. U jednoho z uvedených sprdelů zvažujeme podání stížnosti pro nečinnost, abychom správní orgán popíchl.

Výjimku jsme zaznamenali pouze jedinou – kauzu, kdy řidič aplikoval osobu vzdálenou. Tam se úřad naopak poněkud unáhlil a přešel do fáze třetí vydáním příkazu. Tím se počet disponibilních sprdelů snížil na 8. Ve všech těchto sledovaných případech úřad nekoná a nepřešel do další fáze. První tyto „cystom“ sprdely začnou prekludovat v květnu.

Domnívám se tedy, že úřady a na konci ministerstvo dopravy nestojí vůbec o to, aby se soudy nějak rozsáhle zaobíraly sprdelem, protože by mohlo dojít k nějakému výroku, který by toto amorální trestání a obcházení práva zkomplikoval, nedej bože zcela znemožnil, a využívají prekluzivních lhůt k tomu, aby to prostě nechaly vyhnít a vyhnuly se přezkumu celého konstruktů dalšími institucemi. Svině dobře vědí, že pár chlápků už ohřívá vodu v hrnci a čeká na příležitost si to s nimi rozdat, a každý den, kdy mohou vybírat od hejlů pokutičky bez důkazů a bez prokázání viny je dobřej.

Návod

Jak postupovat v případě, že jste obdrželi „výzvu k úhradě určené částky“? Uvažuji zde pouze soukromé vozidlo, ale postup v případě firemního auta je analogický.

⁴⁶ <http://www.dfens-cz.com/view.php?cisloclanku=2013101303>

1. Prověříme, zda výzva je v souladu s právem

a) bylo porušení pravidel zjištěno prostřednictvím automatizovaného technického prostředku používaného bez obsluhy při dohledu na bezpečnost provozu? (jakkoli není úplně jasné, co takový prostředek je)?

b) jednalo se o neoprávněné zastavení nebo stání (definice zastavení a stání viz § 25 ZPPK)

c) je domnělý přestupek možné potrestat pokutou v blokovém řízení?

d) jedná se o přestupek v režimu ZPPK (např. zábor veřejného prostranství není v režimu ZPPK)?

Pokud alespoň na jeden z bodů odpovíte záporně, pak úřad nemůže aplikovat sprdel. Je však velmi netaktické to úřadu oznámit. Necháme jej konat. Oni to prostě jen zkouší projednat jako sprdel, protože jsou to rychlý prachy, a poté, co nebudete reagovat, vrátí se k standardní přestupkové cestě, a kdyby ne, bude z toho prima bod v odvolání.

2. Nyní se musíme rozhodnout.

A. Pokud zaplatíme částku v řádu stovek, celá událost skončí.

B. Také můžeme být pasivní. Pokud zaplatit nehodláme, nebo jsme prošvihli lhůtu k zaplacení, necháme to prostě být. Nic neodepisujeme, nesdělujeme úřadu fiktivní ani skutečné řidiče a hrajeme mrtvé brouky. Zde musíme počítat s tím, že nám hrozí vyšší pokuta, ale s nižší pravděpodobností.

Existuje určité riziko, že se úřad k případu vrátí a přejde do druhé fáze, kdy bude zjišťovat pachatele přestupku. Toto riziko v čase poroste, protože čím více provozovatelů bude na výzvu nereagovat, tím větší budou mít motivaci je „polepšit“ a nutit je ke správné platební morálce. Nestane se však nic horšího, než že budete vtaženi do standardního přestupkového řízení, které v případě, že nebude zjištěn pachatel, přejde do třetí fáze – správní delikt.

C. Pokud by to úřad nezahodil, bráníme se ve správním řízení standardními prostředky.

Nesdělujeme totožnost pachatele, čímž úřadu znemožníme odstíhat věc jako přestupek a nevystavíme se bodovému postihu. Zavedení konstruktivního správního deliktu neznamená, že by pro úřady přestal platit správní řád. Správní orgán nadále musí zjistit stav věci tak, aby o něm nebylo pochyb, stejně musí dodržovat procesní pravidla daná správním řádem, prokázat materiální stránku skutku a další, pouze o pachateli a zavinění je rozhodnuto „ze zákona“.

Neumíte se bránit v přestupkovém řízení? Velká chyba. Žijeme v dopravně fašistické zemi, každý by to měl umět. Teď to zaplaťte a na příště se připravte. Es kommt der Tag, kdy dopravně fašistická mafie bude chtít popotahovat pět miliónů řidičů za rok a zkasírovat je.

3. Pokud vám nevyhovuje ani jedno, pořád je tady ještě osoba mrtvá (dále viz fórum 30kmh.cz⁴⁷ nebo tento článek)⁴⁸.

⁴⁷ <http://www.30kmh.cz/>

⁴⁸ <http://www.dfens-cz.com/view.php?cisloclanku=2013032402>

Zajímavosti

Přístup úřadů k potrestání viníka vystihují následující příhody.

Nekrmit, nedráždit

V rámci činnosti SPRDEL teamu jsme na samém počátku neměli dostatek vhodných pře-
stupků. Rozhodli jsme se je proto spáchat. Takto spáchaný přestupek musel splňovat určitá
kritéria. Figurovalo v něm jedno moje auto a dokonce jsem u něj umyl registrační značku,
figurant zvaný Stig a úsekové měření v Praze. Stig na jaře 2013 několikrát krutě zaprasil (s re-
spektem k tomu, že delikt musel splňovat podmínky pro sprdel), ale k výzvě ani jednou nedo-
šlo. Proč tomu tak je, si odpovzte sami. Buď toho prostě měli moc, nebo jim to měření po-
každé nefungovalo, nebo jsem „whitelisted“. Není žádné tajemství, že při zpracování ozná-
mení o přestupcích fungují tzv. whitelisty, tedy seznamy netrestatelných. Původně vznikly
ryze z praktických důvodů (sanitky apod.), ale postupně našly i jiné uplatnění a na seznamech
bývají vozidla městských a státních institucí včetně dopravních podniků, zasloužilí občané
vyšší kategorie apod. Jelikož jsem se úmyslem konfrontovat sprdel nikdy netajil, udělaly úřa-
dy vlastně to nejlepší, co udělat mohly.

Osoba vlastní

Když jsme už měli případů dostatek, dostali jsme další nápad, který jsme spolu s jedním
delikventem uplatnili. Poté, co dotyčný obdržel z racketeeringového centra „výzvu k úhradě
určené částky“ spolu s bonusovou opcí nabonzovat řidiče z okruhu svých známých a rodiny,
napsal na tento papír, že vozidlo řídil on. Papír jsem podepsal já a odeslal jsem ho z jedné
exotické destinace. Úvaha byla taková: Sebenapraskáním nelze pokračovat do třetí fáze
(správní orgán „zná“ totožnost řidiče), ale v případě přestupkového řízení dotyčný všechno
popře s tím, že podpis není jeho, on že něco podobného nikdy nepodepsal a neodeslal a roz-
hodně nesouhlasí s tím, aby tento dokument byl použit ve správním řízení jako důkaz.
Nicméně ani zde nám úřad nedopřál tu radost, buď to je ještě ve frontě, nebo jim došlo, že
„něco šijem“ a nechává to „vysmrdět“.

Doručení fikcí – zbraň proti správnímu deliktu provozovatele vozidla?⁴⁹

D-FENS

vydáno 13.4.2014

O novele zákona č. 361/2000 Sb., o silničním provozu (dále „ZoSP“), zavádějící tzv. „objektivní odpovědnost provozovatele vozidla“ za vybrané dopravní přestupky, toho bylo napsáno již mnoho, stejně jako o metodách, jak se s „výzvou k uhrazení určené částky“ od úřadu, popřípadě se samotným správním deliktem, vypořádat (viz např. články na D-FENS zde⁵⁰ a zde⁵¹).

O jedné metodě, jak nutnost zaplatit výpalné poslat do věčných lovišť, zatím řeč nebyla. Je jí využití doručení fikcí.

Pokud vás úřad obešle s výzvou k uhrazení určené částky, jelikož vaše vozidlo bylo „automatizovaným technickým prostředkem používaným bez obsluhy“ zachyceno při něčem, co zdánlivě může připomínat naplnění formálního znaku přestupku, případně někde špatně parkovalo (§ 125f odst. 2 písm. a) ZoSP), můžete buď do 15 dnů zaplatit, výzvu ignorovat a nedělat nic (pak vám ovšem jako provozovateli hrozí zahájení řízení o uložení pokuty za správní delikt) nebo sdělit údaje o totožnosti řidiče vozidla v době spáchání přestupku.

Sdělení údajů řidiče má několik standardních variant: nepoužívanějšího cizince, osobu pohřešovanou či hledanou, osobu zemřelou, osobu smyšlenou apod. Všechny tyto varianty mají své výhody i nevýhody, jejichž rozbor by vydal na samostatný článek. Mně ovšem v tuto chvíli jde výhradně o dosud neprobíranou variantu „doručení fikcí“.

Takže: co následuje, pokud úřadu sdělíte totožnost řidiče, ať už jakoukoliv? Podle dosavadních zkušeností se zdá, že ve většině případů již nenásleduje nic. Občas ale ano. Konkrétně Magistrát Praha uvedenému „pachateli“ někdy posílá dopis, v němž mu sděluje, že byl provozovatelem vozidla označen jako řidič, v čem měl spočívat přestupek, a rovněž mu umožňuje uvést své osobní údaje v pasáži začínající větou: „Uvedeného protiprávního jednání jsem si vědom, a proto uvádím údaje potřebné k určení mé totožnosti (údaje vyplnit čitelně hůlkovým písmem).“ Zde má řidič vyplnit kolonky jméno a příjmení, narozen, bytem, dne, podpis řidiče. Po vyplnění sebeudavačského elaborátu ho odesílá poštou zpět na úřad. Následně je o pokutě rozhodnuto příkazem podle § 150 správního řádu <http://www.sbirkazakonu.info/spravni-rad/prikaz.html>.

Úřad řidiči písemnosti v případě jejich fyzického nepřevzetí doručuje fikcí, což znamená, že pošta nechá dopis 10 dní uležet a poté ho hodí do schránky; dopis se každopádně posledním dnem lhůty považuje za doručený, i když ho adresát fyzicky nepřevzal. (§ 24 odst. 1 správního řádu). Vtip je v tom, že takto lze doručovat na jakékoliv, i smyšlené jméno. Jediné, co k tomu potřebujete, je platná adresa a poštovní schránka se jmenovkou. Nic víc. Na rozdíl od fyzického doručení totiž nikdo nikomu neukazuje občanku ani nic nepodepisuje. Pokud vám tedy výše uvedená žebračenka ohledně „uhrazení určené částky“ přijde, lze použít následující postup:

Vymyslíte si jméno a datum narození řidiče. Je lepší vyprodukovat na první pohled cizokrajně znějící jméno, protože u českého by se úřad mohl v kombinaci s datem narození pokusit o lustraci řidiče v registru obyvatel a zjistit, že dotyčný neexistuje, což je drobná komplikace. U takového Kurta Svensona nebo Ibrahima al Džalláha tento problém odpadá. Dále

⁴⁹ <http://www.dfens-cz.com/view.php?cisloclanku=2014041303>

⁵⁰ <http://www.dfens-cz.com/view.php?cisloclanku=2014010501>

⁵¹ <http://www.dfens-cz.com/view.php?cisloclanku=2013101303>

uvedete svou poštovní adresu, papír za Kurta (zůstaňme u tohoto jména) podepíšete a odešlete zpět, jak si úředník a spravedlnost žádá. A samozřejmě nezapomenete na to hlavní – nalepit na svou poštovní schránku jméno piráta, který jezdí vašim autem. To je vše, nyní již nezbývá než čekat, zda bude viník obeslán.

Pokud ano, pošta bude Kurtovi doručovat psaní z úřadu. Jelikož ho nezastihne a zásilku mu nepředá, hodí do schránky výzvu s poučením, že si může dopis do 10 dnů vyzvednout atd. Kurt bude výzvu logicky ignorovat, takže pošta po uplynutí lhůty vhodí dopis do schránky, kterou s Kurtem sdílíte. Schránku vyberete, dopis otevřete, pěkně vyplníte Kurtovy osobní údaje a přiznání, že tím pirátem silnic je skutečně on, jeho jménem to podepíšete a pošlete zpět na úřad.

V tuto chvíli pro vás jako provozovatele celá věc končí a jste z toho venku. Jak je to možné? Protože § 125 odst. 4 ZoSP říká, že „Obecní úřad obce s rozšířenou působností správní delikt podle odstavce 1 projedná, pouze pokud učinil nezbytné kroky ke zjištění pachatele přestupku a a) ne zahájil řízení o přestupku a věc odložil, protože nezjistil skutečnosti odůvodňující zahájení řízení proti určité osobě, nebo b) řízení o přestupku zastavil, protože obviněnému z přestupku nebylo spáchání skutku prokázáno.“ V tomto případě úřad ví, proti komu má vést řízení a jelikož se řidič přiznal, bylo mu spáchání přestupku také prokázáno (způsobem a v míře dostačující k uložení pokuty příkazem; vydání příkazu přitom může být prvním úkonem v řízení).

Úřad následně pošle pokutu příkazem. Vy můžete hned po odeslání identifikačních údajů jmenovku pachatele ze schránky sundat, takže pošta by měla dopis vrátit úřadu s tím, že adresát je neznámý (schránka s tímto jménem tam není, není komu doručovat, a to ani fikcí). Případně – a to bych udělal já – ještě můžete počkat a nechat fikci doručit i příkaz. Možná se zasmějete při četbě toho, kolik Kurt za svůj přestupek vyfasoval a jak úřad potrestal člověka, který nikdy neexistoval. Pokud navíc Kurt ve lhůtě do 8 dnů nepodá odpor – a to on zcela jistě neudělá – příkaz nabývá právní moci.

Úřad se z něj pak patrně pokusí pokutu vymáhat, ale opět – není komu a kam doručovat, a hlavně to už není váš problém a nemusí vás to zajímat. Ze skutečnosti, že Kurt nezaplatil, pro vás nic nevyplývá.

Jedinou případnou slabinu této metody vidím v tom, že je vhodná spíš pro obyvatele paneláků nebo činžovních domů. Určitě bych si fiktivního Kurta fiktivně nenastěhoval do svého rodinného domu. Důvod je jednoduchý: eventuální exekuce. Fakticky vzato by se to sice stát nemělo, ale docela dobře si dokážu představit, že v tomto absurdistánu bude uvalena exekuce na neexistujícího člověka a majetek půjdou zabavovat na adresu, kde nikdy nebydlel – a to, bohužel, na vaší. V případě paneláku toto nehrozí, tam ať si exekutor klidně zkoumá 50 poštovních schránek nebo obchází byty a hledá neexistujícího Kurta.

Jména lze pochopitelně donekonečna obměňovat, případně používat stále stejného pachatele až do chvíle, kdy je uznán vinným. Pak stačí jméno na schránce nahradit někým dalším, začít úřadu sdělovat nové jméno a jede se dál.

Je možné, že tato metoda má nějaké zásadní slabiny, které jsem nedomyslel, nebo se naopak dá ještě významně vylepšit, pozměnit apod. Případné podněty uvítám v diskusi pod článkem.